

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему: “Фінансова звітність в забезпеченні прийняття управлінських рішень”

Виконала: студентка групи ООст(з)-21

спеціальності 071 “Облік і оподаткування”

Волошин Ірина Василівна

Керівник: д.е.н., проф. Зварич О.І.

Рецензент:

Івано-Франківськ – 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЯК БАЗА ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1 Економічний зміст фінансової звітності підприємства.....	6
1.2 Форми фінансової звітності та їх призначення	13
1.3 Нормативно-методична база формування фінансової звітності підприємства.....	19
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ТА ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У ТОВ “ПРЕМІУМ АВТО СКУЛ” ...	26
2.1 Особливості організації формування фінансової звітності на досліджуваному підприємстві	26
2.2 Процес формування фінансової звітності	32
2.3 Особливості подання фінансової звітності досліджуваним підприємством	37
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У ТОВ “ПРЕМІУМ АВТО СКУЛ”	43
3.1 Горизонтальний та вертикальний аналіз показників бухгалтерського балансу.....	43
3.2 Оцінка рентабельності діяльності підприємства за показниками фінансової звітності	48
3.3 Напрямки покращення організаційно-методичних аспектів формування та подання фінансової звітності підприємства	54
ВИСНОВКИ	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66
ДОДАТКИ	70

ВСТУП

Актуальність теми полягає в тому, що успішна функціонуюча підприємницька діяльність постійно потребує надійної, якісної, об'єктивної та повної інформації про зміни у зовнішніх умовах і внутрішньому стані підприємства. Ця інформація необхідна для прийняття та обґрунтування управлінських рішень, і вона має задовольняти потреби всіх зацікавлених сторін.

Головним джерелом інформації для внутрішніх та зовнішніх користувачів є фінансова звітність підприємства. Наявність неточностей у фінансовій звітності може спричинити помилки у рішеннях керівників та менеджерів в середині підприємства, що вплине на ефективність його функціонування та прибутковість. Оперативний аналіз інформації, що міститься у фінансовій звітності сільськогосподарського підприємства, дозволяє вжити необхідних заходів для збереження фінансової стійкості, запобігання банкрутству, росту економічного потенціалу та конкурентоздатності, а також для оптимізації витрат та максимізації прибутку.

Проблеми, які ми досліджуємо у веденні обліку та складанні фінансової звітності, є актуальними у сучасному господарюванні, оскільки правильне ведення обліку та підготовка фінансової звітності сприяють уніфікації початкової інформації та повному розумінню всіх фінансових показників для зовнішніх користувачів, як в українському, так і в міжнародному контексті. Особливості відображення всіх даних бухгалтерського обліку у фінансовій звітності є ключовими для прийняття управлінських рішень та вивчення вимог, що пред'являються до її показників.

Мета дослідження полягає у розгляді фінансової звітності як ключового джерела інформації для прийняття належних управлінських рішень. Для досягнення цієї мети визначено та реалізовано наступні **завдання**:

- дослідити економічний зміст фінансової звітності підприємства;
- виокремити форми фінансової звітності та її призначення;

- визначити нормативно-методичну базу формування фінансової звітності підприємства;
- вивчити особливості організації формування фінансової звітності на досліджуваному підприємстві;
- дослідити формування фінансової звітності;
- визначити особливості подання фінансової звітності досліджуваним підприємством;
- провести горизонтальний та вертикальний аналіз показників бухгалтерського балансу;
- здійснити оцінку рентабельності діяльності підприємства за показниками фінансової звітності;
- розробити напрямки покращення організаційно-методичних аспектів формування та подання фінансової звітності підприємства.

Предметом дослідження є комплекс аспектів, які стосуються методичного, організаційного, теоретичного та практичного вирішення питань щодо обліку та контролю фінансової звітності підприємства. Ці аспекти спрямовані на забезпечення всіх рівнів управління, як на мікрорівні конкретного підприємства, так і на макрорівні загальної економічної діяльності.

Об'єктом дослідження є особливості формування та представлення фінансової звітності на підприємствах, зокрема в Товаристві з обмеженою відповідальністю “Преміум Авто Скул”.

Для вирішення завдань, поставлених у кваліфікаційній роботі, було застосовано загальнонаукові та спеціальні **методи дослідження**, такі як групування, теоретичне узагальнення, класифікація та порівняння. Ці методи були застосовані для визначення теоретичних основ обліку та контролю фінансової звітності, які сприяють прийняттю управлінських рішень підприємствами на сучасному етапі господарювання.

Крім того, ми використовували методи дедукції, індукції, зіставлення, спостереження, аналізу та системного підходу для розкриття проблемних

аспектів методики та організації обліку та контролю. Методи моделювання і формалізації були використані для аналізу фінансової звітності з метою прийняття управлінських рішень. Для візуалізації та ілюстрації отриманих результатів було застосовано табличний і графічний підхід.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що на основі теоретичного аналізу та вивчення діяльності підприємств розроблено рекомендації для вдосконалення існуючої методики складання фінансової звітності. Це сприятиме формуванню якісної та достовірної інформації для управління підприємствами.

Структура роботи. Робота має наступний обсяг та структуру: вступ, три розділи, висновки, список використаної літератури та додатки. Загальний обсяг роботи становить 71 сторінку. У роботі міститься 7 рисунків, 16 таблиць, а також додатки. Список використаної літератури містить 41 джерело.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЯК БАЗА ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічний зміст фінансової звітності підприємства

Фінансова звітність підприємства відіграє ключову роль у розумінні його економічного стану та фінансової стійкості. Цей важливий інструмент не лише відображає фінансові показники підприємства, але й є важливим джерелом інформації для різних зацікавлених сторін, включаючи інвесторів, кредиторів, урядові органи та внутрішній менеджмент. Економічний зміст фінансової звітності полягає в систематичному узагальненні фінансових та економічних даних, що дозволяє аналізувати результати виробничої та фінансово-господарської діяльності підприємства, сприяючи розумінню його поточного стану та прогнозуванню подальшого розвитку.

Відомо, що фінансова звітність підприємства включає в себе систему узагальнення показників, які відображають результати виробничої та фінансово-господарської діяльності. Ці показники використовуються для складання звітності за конкретний період, такий як рік, квартал або місяць. Під час проведення дослідження можна прийти до висновку, що тлумачення терміну “звітність”, представлені в наукових джерелах, можуть призводити до враження, що всі науковці вважають її системою показників на практиці.

Проте, якщо розглядати податкову звітність, чи можливо відстежувати взаємозв'язок між показниками, якщо кожна з форм (розрахунок чи декларація) обмежена відображенням лише потреби підприємства у сплаті податків (чи отриманні відшкодування від держави) за певними видами податків. Також, визначення звітності як системи показників, які визначають майновий і фінансовий стан бухгалтерської звітності, що відображає майновий і фінансовий стан та результати діяльності підприємства, не є повністю точним. З цього можна зробити висновок, що “звітність” та

“бухгалтерська звітність” не є абсолютно тотожними. Також слід зауважити, що тлумачення терміну “фінансова звітність” відрізняється в науковій літературі.

Визначення поняття “фінансова звітність” надане відомим науковцем Добровольська О.В. вказує на його уявлення про це явище. За словами дослідниці, фінансова звітність представляє собою конкретний набір форм, що узагальнено та групувано, який розкриває результати та стан діяльності підприємства протягом певного періоду [1].

У сучасному світі відзначається тенденція витіснення поняття “бухгалтерська звітність”, але водночас можна виділити три основних тлумачення відомих науковців. За першим підходом, поняття “бухгалтерська звітність” та “фінансова звітність” вважаються еквівалентними. Другий підхід визначає їх як різні поняття. Згідно з третім підходом, “фінансова звітність” розглядається як складова частина бухгалтерської звітності. Таким чином, науковці мають різні погляди на взаємозв'язок між цими двома термінами в сучасному економічному контексті.

Поняття “фінансова звітність” в українській термінології отримує визначення в Законі України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні”. Згідно з цим законодавством, фінансова звітність розглядається як складова частина бухгалтерської звітності, що включає інформацію про фінансовий стан підприємства, результати його діяльності та рух грошових коштів протягом конкретного звітного періоду [2]. Таким чином, визначення фінансової звітності в цьому контексті підкреслює не лише бухгалтерський аспект, а й важливі аспекти фінансового стану та руху грошових коштів підприємства.

Видатна вчена Коваль Л.В. вважає, що багатозначність визначення терміну “бухгалтерська звітність” є невідомою і, безумовно, складною [3, с. 194]. Це обумовлено тим, що згідно з цим поняттям включається фінансова, статистична, податкова та внутрішньогосподарська звітність, що є складовими частинами бухгалтерської звітності. Її точка зору підкреслює, що ця

різноманітність тлумачень спричиняє викривлення сутності бухгалтерської звітності. Вона вказує на те, що цей термін є не лише елементом методу, але й завершальною стадією бухгалтерського обліку, а головне - його практичної реалізації.

НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” уточнює визначення, вказуючи, що це “вся бухгалтерська звітність, яка містить інформацію про фінансовий стан, рух грошових коштів та результати діяльності підприємства за певний звітний період” [4]. Підприємства, складаючи і подаючи фінансову звітність, керуються певною метою – забезпечити всіх користувачів повною, об’єктивною та достовірною інформацією щодо фінансового стану, результатів господарської діяльності та руху коштів підприємства. Вчені-економісти надають різноманітні визначення поняття “звітність”, проте всі вони об’єднуються загальними характеристиками:

1. Звітність як система показників – це система індикаторів, які відображають конкретні результати господарської діяльності за певний звітний період.

2. Звітність як елемент методу бухгалтерського обліку – вона розглядається як один із ключових елементів методу бухгалтерського обліку, що визначає процес відображення та аналізу фінансових операцій підприємства.

3. Звітність як сукупність форм звітів – це концепція, яка включає різноманітні форми звітності, що містять інформацію про різні аспекти господарювання підприємства.

4. Звітність як узагальнена інформація для управлінських рішень – вона представляє собою узагальнену інформацію, необхідну як для внутрішніх, так і для зовнішніх користувачів для прийняття належних управлінських рішень.

У результаті узагальнення проведеного дослідження для визначення терміну “звітність”, можемо відзначити, що звітність – це визначена законодавством певна сукупність форм, складених на певному фундаменті

науково згрупованих даних обліку, та які зображають інформацію про фінансовий та майновий стан та їх результати та зміни виробничою та іншою діяльністю організацій за певний період. Важливо відзначити, що поточна звітність становить невід'ємну частину системи бухгалтерського обліку і виступає кінцевим етапом облікового процесу. Також, процес складання звітності зорієнтований на задоволення інформаційних потреб різних користувачів інформації [5, с. 629].

НП(С)БО 1 визначає поняття “користувачі звітності”, розглядаючи їх як юридичних і фізичних осіб, які мають потребу у наданні інформації про господарську діяльність підприємства для прийняття належних управлінських рішень. Згідно з цим, система вимог до звітності може бути відображена на рисунку 1.1 в залежності від потреб управління та нормативно-правових та законодавчих актів.

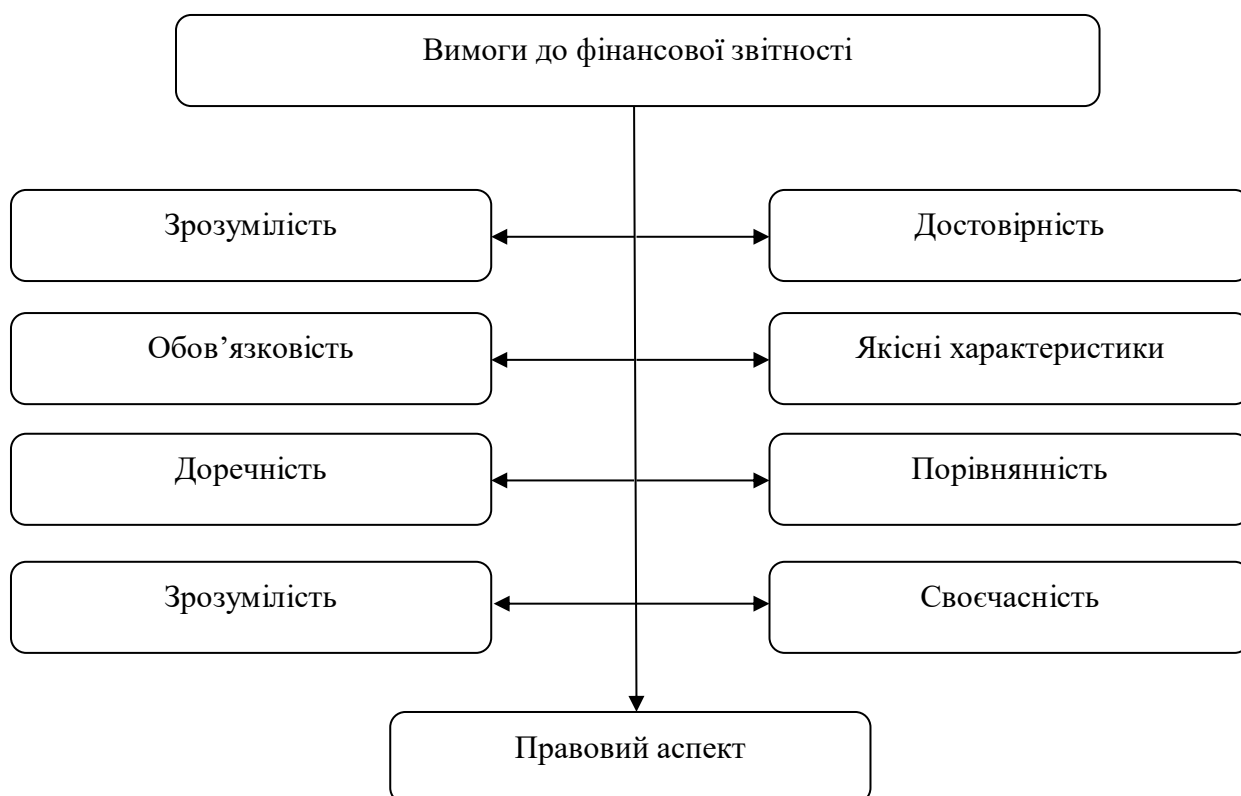

Рис. 1.1 Головні вимоги о фінансової звітності підприємства

Загальне узагальнення інформації та отримання підсумкових показників, що характеризують діяльність підприємства, реалізується через складання поточної звітності за певний звітний період. Звітний період для формування звітності визначається як календарний рік, тобто період від 1 січня до 31 грудня. Додатково, проміжна звітність складається щоквартально на наростаючих підсумках від початку звітного року. Баланс підприємства формується станом на останній день року або кварталу.

Перший звітний період для новоствореного підприємства може бути менше 12 місяців, але не більше 15 місяців. Конкретно, перший звітний рік охоплює період до 31 грудня з дати набуття юридичної особи або, для тих, які набувають права після 1 жовтня, до 31 грудня наступного року. Звітний період для підприємств, які ліквідуються, охоплює період з початку звітного року до моменту закінчення процесу ліквідації [7, с. 168].

Усі підприємства мають обов'язок представляти щорічну та квартальну фінансову звітність різним користувачам, включаючи органи управління, власників, органи державної виконавчої влади та інші зацікавлені сторони (статистичні, фінансові установи, податкові органи, банки, фонди і т. д.).

Фінансова звітність формується на основі відповідних даних бухгалтерського обліку, і за її достовірність відповідальність несуть головний бухгалтер та керівник підприємства. Це призводить до засвідчення даних фінансової звітності підписами обох осіб. Згідно з чинним законодавством та установчими документами, вони несуть відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності підприємства.

Інформація, яка відображається у фінансових звітах, стає важливою для користувачів завдяки своїм якісним характеристикам. Однією з основних властивостей є доречність, зрозумілість, достовірність та порівняльність звітності підприємства. Зрозумілість передбачає, що користувачі мають певні знання в галузі бізнесу, економічної діяльності та бухгалтерського обліку, а також проявляють бажання вивчати інформацію з необхідною увагою [5]. Інформація вважається достовірною, якщо вона впливає на економічні

рішення користувачів та допомагає оцінити теперішні, минулі та майбутні події, або ж підтверджує чи виправдовує їх минулі оцінки.

Фінансова звітність повинна забезпечити можливість користувачам проводити порівняльний аналіз:

- фінансових звітів підприємств за різні періоди;
- фінансових звітів різних підприємств.

Формування фінансової звітності підприємства базується на дотриманні ряду принципів:

- автономності підприємства, де всі підприємства розглядаються як юридичні особи, відокремлені від власників, і їх особисте майно та зобов'язання не відображаються у фінансовій звітності;
- безпечності діяльності, що передбачає оцінку зобов'язань та активів підприємства з припущенням про продовження його діяльності;
- періодичності, яка передбачає розподіл діяльності підприємства на періоди для складання фінансової звітності;
- фактичної (історичної) собівартості, що визначає пріоритет оцінки активів на основі витрат на їх виробництво і придбання;
- відповідності і нарахування витрат і доходів, що передбачає зіставлення доходів з витратами в звітному періоді для визначення фінансового результату;
- повного висвітлення, яке передбачає включення всієї інформації про потенційні та фактичні наслідки подій і операцій, що впливають на рішення;
- послідовності, яка вимагає постійного застосування обраної облікової політики, і при її зміні необхідно розкрити та обґрунтувати фінансову звітність підприємства;
- обачності, що передбачає застосування методів оцінки для запобігання заниженню витрат і зобов'язань та завищенню доходів та активів підприємства;
- превалювання змісту над формою, що вказує на облік операцій відповідно до їх суті, а не лише за юридичною формою;

– єдиного грошового вимірника, який вимірює та узагальнює всі операції підприємства в єдиній грошовій одиниці.

Фінансові звіти відображають фінансові результати операцій і інших подій, групуючи їх у визначені класи в залежності від економічних характеристик. Ці класи, які становлять основні складові фінансових звітів, називаються елементами фінансових звітів.

Елементи фінансових звітів включають:

– активи – це ресурси, які перебувають під контролем підприємства внаслідок минулих подій і очікується, що їх застосування призведе до отримання економічних вигід у майбутньому. Економічною вигодою може бути потенційна можливість отримання грошових коштів в результаті використання активів.

– зобов'язання – це заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і повинна бути погашена у майбутньому. Погашення зобов'язань може призвести до зменшення ресурсів підприємства та реалізації економічних вигод.

– власний капітал – це частина у активах підприємства, що залишається після врахування його зобов'язань.

– доходи – це збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів чи зниження зобов'язань, що призводить до збільшення власного капіталу, за винятком збільшення капіталу за рахунок внесків власників.

– витрати – зниження економічних вигід у вигляді збільшення зобов'язань чи вибуття активів, що призводить до зниження власного капіталу (за винятком витрат на зменшення капіталу через розподіл чи вилучення власниками).

Таким чином, фінансова звітність підприємства виступає ключовим інструментом для відображення його економічного становища та результатів діяльності. Забезпечуючи систематичне узагальнення та представлення інформації про активи, зобов'язання, власний капітал, доходи та витрати, фінансова звітність дозволяє зацікавленим сторонам отримати об'єктивний

погляд на фінансове здоров'я підприємства. Її призначення полягає в тому, щоб надати інформацію для прийняття обґрунтованих економічних рішень, оцінки ефективності управління та визначення перспектив розвитку.

1.2 Форми фінансової звітності та їх призначення

Фінансова звітність виступає важливим компонентом загальної системи звітності підприємства поряд із податковою, статистичною і спеціалізованою звітністю. Головні вимоги до фінансової звітності регулюються Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) 1 та відображені в наказі Міністерства фінансів України № 73. Ці вимоги визначають мету фінансових звітів, звітний період, їх структуру, якісні характеристики та принципи, якими слід керуватися при їх складанні, а також вимоги до розкриття інформації.

Фінансова звітність, як і бухгалтерська звітність, є інструментом, що відображає фінансовий стан і результати діяльності підприємства за певний період. Її мета полягає в наданні широкому колу користувачів інформації, необхідної для прийняття обґрунтованих економічних рішень. Користувачі фінансової звітності можуть визначати конкретні цілі, вивчаючи її, що підкреслює важливість цього виду звітності в бізнес-середовищі (табл. 1.1).

Для прийняття обґрунтованих економічних рішень всі користувачі фінансової звітності потребують інформації, що відображає результати діяльності, фінансовий стан та зміни у фінансовому стані підприємства. Ці вимоги зумовлюють комплексність та різноманітність фінансової звітності, яка включає різні складові для задоволення потреб усіх зацікавлених сторін [8, с. 100]. Такий підхід сприяє наданню повної та достовірної інформації, необхідної для прийняття рішень, що стосуються економічної діяльності підприємства.

Таблиця 1.1

Інформаційні потреби користувачів фінансової звітності

Користувачі	Інформаційні потреби
Інвестори і власники	- операції, пов'язані з купівлею, продажем та управління цінними паперами - участь у власному капіталі підприємства - аналіз ефективності керівництва підприємства - розрахунок суми дивідендів та їх розподіл
Керівництво підприємства	- для забезпечення контролю за функціонуванням підприємства
Постачальники, банки, та інші кредитори	- гарантувати виконання зобов'язань, що покладені на підприємство - оцінка здатності підприємства вчасно виконувати свої зобов'язання перед усіма кредиторами, включаючи відсотки, та сплата всієї кредиторської заборгованості
Замовники	- оцінка підприємства на предмет його здатності вчасно виконувати свої зобов'язання
Робітники підприємства	- аналіз спроможності підприємства ефективно виконувати свої зобов'язання перед усіма працівниками та забезпечувати їх потреби
Органи державного управління	- формування всіх макроекономічних показників діяльності підприємства.

До складу фінансової звітності входять наступні елементи: Баланс (Звіт про фінансовий стан); Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід); Звіт про рух грошових коштів; Звіт про власний капітал; Примітки до звітності; Додаток до приміток до річної фінансової звітності “Інформація по сегментах”. До інших звітів можуть входити, наприклад, звернення до ради директорів та акціонерів, звіт аудитора, звіт керівництва компанії, і т.д., які входять до складу звітності підприємства, але не є частинами фінансової звітності [9, с. 127]. Склад фінансової звітності та її зміст подано у таблиці 1.2.

Баланс складається на кінець останнього дня звітного періоду, при цьому квартальна чи місячна звітність може охоплювати конкретний період або включати наростаючий підсумок з початку року. Квартальна звітність включає дві основні форми: Баланс і Звіт про фінансові результати. Річна звітність, у свою чергу, містить п'ять основних форм.

Таблиця 1.2

Склад фінансової звітності підприємства

Склад фінансової звітності	Зміст
Баланс	Наявність конкретних економічних ресурсів та зобов'язань, які перебувають під контролем підприємства, фіксується на конкретну дату у балансі. Це відображення загального фінансового стану підприємства.
Звіт про фінансові результати	Доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства визначаються за певний звітний період.
Звіт про рух грошових коштів	Використання та надходження грошових засобів відбуваються протягом звітного періоду.
Звіт про власний капітал	Модифікації у складі власного капіталу підприємства, які відбуваються протягом звітного періоду.
Примітки до річної фінансової звітності	- визначений підприємством підхід до облікової політики - інформація, яка не включена безпосередньо у фінансові звіти - розгляд елементів звітності, необхідних для забезпечення зрозумілості її інтерпретації

У балансі відображаються активи, зобов'язання та власний капітал підприємства. У випадках, визначених законодавством, формується окремий баланс. Для складання цього окремого балансу використовуються дані первинних документів, що стосуються господарських операцій філій, представництв, відділень та інших відокремлених підрозділів, які відображаються окремо від основного балансу [10, с. 180]. Ці дані, а також відомості про господарські операції, що обов'язково підлягають відображенню в окремому балансі згідно з законодавством, реєструються в спеціальних реєстрах бухгалтерського обліку, які призначені для відокремлених підрозділів чи конкретних видів діяльності підприємства. За отриманими даними формується окремий баланс та відповідні фінансові звіти для зазначених господарських операцій. Індикатори цього окремого балансу та відповідних фінансових звітів включаються до загального балансу та фінансової звітності підприємства.

У звіті про фінансові результати висвітлюється інформація щодо доходів, витрат, прибутків і збитків, а також інших елементів сукупного доходу та загального фінансового результату підприємства за звітний період.

У звіті про рух грошових коштів представлені дані про потік грошових коштів (грошей) протягом звітного періоду, який виникає внаслідок

операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. При підготовці фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності підприємства може використовуватися або прямий, або непрямий метод складання звіту про рух грошових коштів, залежно від вибору відповідної форми звіту.

Підприємство детально вказує суми отримання та витрат, що виникають внаслідок операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. У випадку, коли рух грошових коштів (грошей) внаслідок однієї операції включає суми, які стосуються різних видів діяльності, ці суми розкриваються окремо для відповідних видів діяльності. Внутрішні зміни у складі грошових коштів (грошей) не враховуються у звіті про рух грошових коштів. Операції, що не мають грошового характеру (наприклад, фінансова оренда, бартерні угоди, емісія акцій для отримання активів і т.д.), не включаються до звіту про рух грошових коштів [11].

У звіті про власний капітал розголошується інформація щодо змін у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду. Графи звіту про власний капітал, призначені для розкриття компонентів власного капіталу, містять показники, які знаходяться у розділі I “Власний капітал” балансу. Для забезпечення можливості порівняльного аналізу інформації, звіт про власний капітал підприємства повинен включати звіт про власний капітал за попередній рік.

Формування складу фінансової звітності залежить від визначення підприємства як суб'єкта мікро, малого, середнього або великого підприємництва. Критерії, за якими визначається віднесення підприємства до конкретних категорій суб'єктів підприємництва, встановлені Господарським кодексом України [12, с. 94]. Згідно з чинним законодавством, річну фінансову звітність підприємства зобов'язані представляти органам управління, до сфери влади яких вони входять, трудовому колективу за їхнім запитом, засновникам відповідно до установчих документів, а також органам виконавчої влади та іншим за вимогами чинного законодавства. Формування складу фінансової

звітності залежить від визначення підприємства як суб'єкта мікро, малого, середнього або великого підприємництва.

Критерії, за якими визначається віднесення підприємства до конкретних категорій суб'єктів підприємництва, встановлені Господарським кодексом України. Згідно з чинним законодавством, річну фінансову звітність підприємства зобов'язані представляти органам управління, до сфери влади яких вони входять, трудовому колективу за їхнім запитом, засновникам відповідно до установчих документів, а також органам виконавчої влади та іншим за вимогами чинного законодавства [13, с. 294].

Фінансова звітність складається за звітним періодом, який за звичайних умов може збігатися з календарним роком. Проте, для новостворених підприємств перший звітний період може бути коротшим за 12 місяців, але не довше 15 місяців. Щодо підприємств, які ліквідуються, їх звітним періодом вважається період з 01.01 до моменту ухвалення рішення про ліквідацію. У цьому випадку ліквідаційна комісія складає ліквідаційний баланс, який, у відповідності до законодавства, публікується протягом 45 днів [14, с. 54].

Такі елементи фінансових звітів, як доходи, витрати, активи, зобов'язання та власний капітал, можуть відобразити фінансові результати операцій і інших подій. Ці елементи групуються за певними економічними характеристиками, утворюючи п'ять основних груп у фінансовій звітності (табл. 1.3).

Усі активи можуть існувати у певній фізичній формі, такі як незавершене виробництво та основні засоби, або можуть бути без фізичної форми, як наприклад, нематеріальні активи (НМА). Незалежно від їхньої форми, активи повинні бути під контролем підприємства і мати потенційну економічну вигоду. Важливо відзначити, що власність не є обов'язковою умовою для визначення поняття активу. Наприклад, активи, які знаходяться у фінансовій оренді, можуть бути включені до балансу, навіть якщо на них немає юридичного права власності.

Основні категорії складових фінансових звітів

Назва звіту	Групи елементів звітів	Визначення
Баланс	Власний капітал	Частка активів підприємства, яка залишається після вирахування всіх його зобов'язань
	Активи	Ресурси, які перебувають під контролем підприємства внаслідок певних минулих подій і від яких можна очікувати отримання майбутніх економічних вигод для даного підприємства
	Зобов'язання	Зобов'язання підприємства, виникла внаслідок певних минулих подій, і погашення якої, при очікуванні, призведе до зменшення ресурсів підприємства, які усіляко уособлюють у собі певну економічну вигоду
Звіт про фінансові результати	Доходи	Збільшення економічних вигод у формі надходження активів або зменшення зобов'язань, що призводить до зростання загального власного капіталу (за винятком збільшення власного капіталу за рахунок конкретних внесків власників)
	Витрати	Зменшення усіх економічних вигод у вигляді збільшення зобов'язань або вибуття активів, що призводить до зниження власного капіталу (за винятком зменшення власного капіталу внаслідок розподілу власниками чи за рахунок його вилучення)

Усі зобов'язання повинні мати юридично обов'язковий характер (наприклад, сума за роботи, товари та послуги) або виникати в ході нормальної ділової практики для підтримки добрих стосунків (наприклад, готовність виправити несправність своєї продукції після закінчення гарантійного строку).

До складу власного капіталу включаються засоби, внесені акціонерами, резерви та нерозподілений прибуток, які забезпечують фінансову підтримку капіталу. Поняття доходу враховує не лише виручку, отриману в ході звичайної діяльності, включаючи продажі, але й відсотки, орендну плату, дивіденди та інші джерела прибутку. Витрати можуть охоплювати різні витрати та збитки, що виникають у процесі звичайної діяльності, такі як заробітна плата, собівартість продажу та амортизація. Збитки включають в себе конкретні елементи, що підлягають визначенню як витрати: збитки від реалізації основних засобів, збитки внаслідок стихійних лих та інші збитки, не пов'язані з реалізацією.

Таким чином, фінансова звітність є важливим інструментом управління та аналізу фінансової діяльності підприємства, сприяючи його стійкому розвитку та забезпеченню ефективного взаємодії з ринковим середовищем. Призначення фінансової звітності полягає в тому, щоб надавати стороннім користувачам (інвесторам, кредиторам, державним органам, тощо) достовірну та об'єктивну інформацію для прийняття обґрунтованих економічних рішень. Фінансова звітність виступає інструментом для оцінки фінансової стабільності, рентабельності та ефективності діяльності підприємства. Забезпечення прозорості та відкритості у звітності є ключовим для підтримання довіри користувачів і забезпечення сталого розвитку підприємства.

1.3 Нормативно-методична база формування фінансової звітності підприємства

В сучасних умовах економічного розвитку господарюючих суб'єктів нормативно-правове регулювання формування фінансової звітності відіграє ключову роль у забезпеченні якості та достовірності інформації, яку вони надають своїм зацікавленим сторонам. Відповідно до встановлених вимог та стандартів, господарюючі суб'єкти повинні складати різноманітні форми фінансової звітності, що включають баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал та інші. Це є важливим інструментом для оцінки фінансового стану підприємства та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Одним із ключових аспектів нормативно-правового регулювання є не лише визначення звітних форм, але й встановлення стандартів фінансового обліку та аудиту, які забезпечують єдність та порівнянність фінансової інформації. Це створює умови для прозорого фінансового обліку та дозволяє різним зацікавленим сторонам отримувати об'єктивну картину економічної

діяльності суб'єкта господарювання. Дана тема належить до одного з найважливіших аспектів фінансового менеджменту та корпоративного управління, оскільки вона спрямована на визначення стандартів, які визначають правила гри для підприємств у сфері формування та представлення фінансової звітності.

Основні рівні нормативного регулювання у сфері формування фінансової звітності представлені на рис. 1.2.

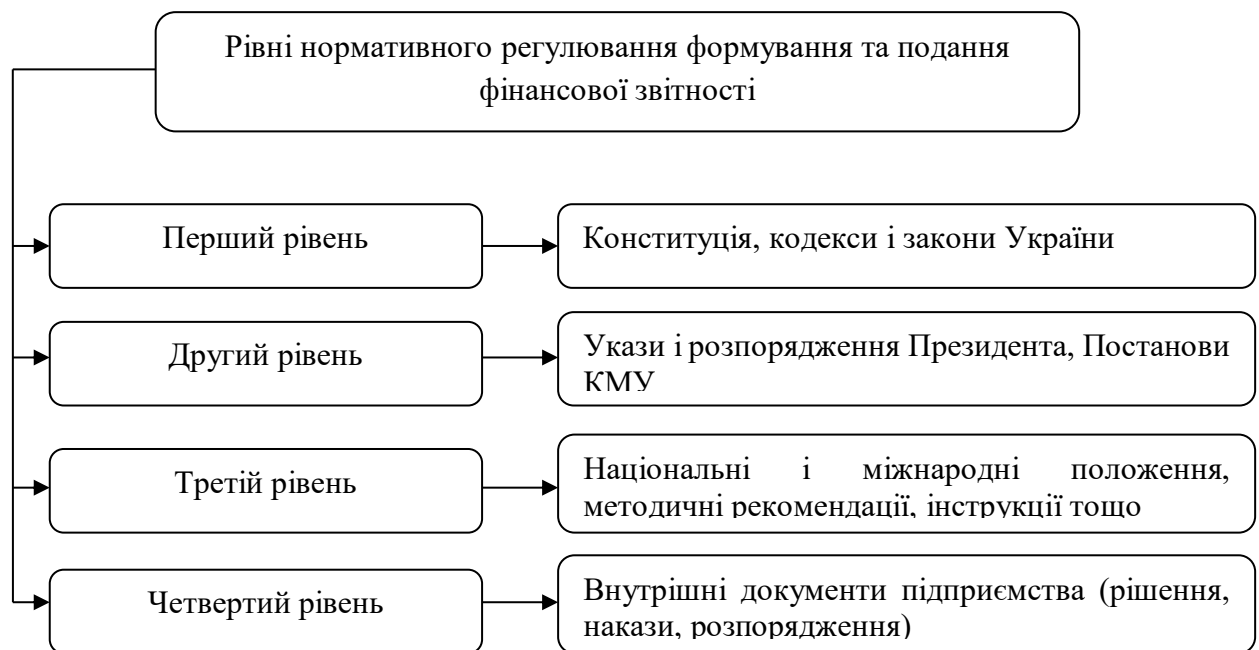

Рис. 1.2 Рівні нормативного регулювання формування та подання фінансової звітності підприємства

До нормативно-правових актів, які регулюють порядок формування та подання фінансової звітності в Україні відносять: Конституція України, Податковий кодекс України, Господарський кодекс України, Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, національні та міжнародні стандарти фінансової звітності, методичні рекомендації та ін.

Конституція України не містить конкретних положень щодо порядку подання та формування фінансової звітності. Проте вона встановлює основні принципи підприємницької діяльності та гарантує права та свободи суб'єктів підприємницької діяльності [15].

Податковий кодекс України детально регламентує процедуру подання фінансової звітності платниками податків. Зокрема, визначаються конкретні терміни, протягом яких підприємства та фізичні особи, які є платниками податків, зобов'язані представити свою фінансову інформацію. У кодексі також визначаються загальні вимоги до формату та структури фінансової звітності [16]. Це охоплює визначення необхідних складових, таких як баланс, звіт про фінансовий результат, та інші фінансові показники. Забезпечення відповідності цим стандартам допомагає у стандартизації та зрозумілості інформації для податкових органів та інших зацікавлених сторін.

Крім того, Податковий кодекс визначає необхідність належної документації, яка підтверджує представлену фінансову звітність. Це може включати бухгалтерські книги, первинні документи та інші матеріали, необхідні для відповідності податковому законодавству. За порушення вимог кодексу передбачені відповідні відповідальність та санкції, включаючи штрафи.

Господарський кодекс України визначає основні принципи функціонування підприємств в Україні та регулює всі господарські відносини, що виникають під час створення та здійснення господарської діяльності між різними учасниками економічного процесу. Звертання до цього документу є необхідним для встановлення юридичних основ функціонування підприємства та урегулювання всіх правовідносин, пов'язаних з його діяльністю [17].

Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” встановлює правила та принципи, які стосуються формування фінансової звітності в Україні. Важливі аспекти, які регламентуються цим законом, включають:

1. Загальні принципи бухгалтерського обліку – закон визначає основні принципи бухгалтерського обліку, які повинні бути дотримані при формуванні фінансової звітності. Серед таких принципів можуть бути принцип сталості, об'єктивності, консерватизму та інші;

2. Порядок складання фінансової звітності – закон встановлює правила щодо порядку та термінів складання фінансової звітності. Він визначає, які звітні форми та складові мають використовуватися при складанні звітів, такі як баланс, звіт про фінансовий результат та інші.

3. Вимоги до внутрішнього контролю – закон надає вимоги до внутрішнього контролю та аудиту, щоб забезпечити надійність та достовірність фінансової звітності. Це включає в себе забезпечення відповідних процедур та документації для підтримки фінансової інформації.

4. Вимоги до звітності для різних суб'єктів – закон враховує різні види суб'єктів господарювання та може встановлювати специфічні вимоги до формування фінансової звітності для різних груп підприємств.

В цілому, цей закон є ключовим документом, який визначає стандарти та процедури для бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні. Більш конкретні деталі та вимоги можуть бути визначені в додаткових нормативних актах та стандартах бухгалтерського обліку.

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” є ключовим документом, який визначає уніфіковані вимоги та принципи формування фінансової звітності для різних суб'єктів господарювання в Україні [4]. Цей стандарт створений з метою забезпечення однорідності та стандартизації процесу складання фінансової звітності, що робить її зрозумілою та порівнянною.

Перш за все, положення визначає загальні принципи та концепції, які повинні бути дотримані при формуванні фінансової звітності. Воно розглядає питання сталості, об'єктивності, надійності та інших фундаментальних принципів, які дозволяють забезпечити правильне відображення фінансового стану та результатів діяльності суб'єктів. Другий аспект – визначення конкретних вимог до звітності, зокрема, до балансу, звіту про фінансовий результат, звіту про зміни у власному капіталі та інших складових фінансової звітності. Такі вимоги стандарту спрямовані на забезпечення єдності та порівнянності фінансової інформації, що полегшує процес аналізу та

прийняття управлінських рішень. НП(С)БО 1 становить фундамент для розуміння та застосування єдиної методології формування фінансової звітності в Україні.

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 “Консолідована фінансова звітність” визначає принципи та вимоги до формування консолідованої фінансової звітності для групи пов'язаних підприємств. Цей стандарт є важливим інструментом для підприємств, що мають дочірні або залежні компанії, і визначає специфічні вимоги для узгодженого представлення фінансової інформації [18].

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах” є важливим регуляторним документом, який визначає порядок та принципи виправлення помилок та внесення змін у фінансові звіти суб'єктів господарювання в Україні. Стандарт передбачає чіткі вимоги щодо виявлення та виправлення помилок у фінансовій звітності. Спочатку визначається термін "помилка" і надається визначення тих ситуацій, які можуть бути класифіковані як помилки. Документ розглядає як невідповідність у вираженні, розподілі чи оцінці фактів та обставин [19].

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 “Спрощена фінансова звітність” є ключовим документом, що регламентує особливості та принципи формування спрощеної фінансової звітності для підприємств в Україні. Перш за все, стандарт визначає критерії та умови, за яких підприємства можуть використовувати спрощену систему фінансової звітності. Зазвичай він стосується невеликих підприємств, які не перевищують певних обсягів діяльності, та які відповідають певним критеріям, визначеним у стандарті [20].

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 “Фінансова звітність за сегментами” визначає правила та принципи формування фінансової звітності з урахуванням сегментного підходу. Цей стандарт є ключовим інструментом для підприємств, які мають діяльність у різних сегментах ринку або галузях, і визначає методику представлення

фінансової інформації для кожного сегменту [21]. Стандарт регулює визначення та оцінку сегментів, зокрема, визначення основних параметрів, за якими вони класифікуються. Відомості про сегменти можуть включати розгалуженість за географічними, продуктовими, або іншими критеріями залежно від специфіки господарювання.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) є універсальними нормативами, які визначають принципи та вимоги до формування фінансової звітності для компаній по всьому світу. Ці стандарти створені з метою забезпечення єдності та порівнянності фінансової інформації, що дозволяє інвесторам, кредиторам та іншим зацікавленим сторонам зробити об'єктивні оцінки фінансового стану та результатів діяльності підприємств. МСФЗ встановлюють загальні принципи бухгалтерського обліку, які охоплюють різні аспекти фінансової звітності, такі як визначення та оцінка активів і зобов'язань, визначення прибутку, розкриття інформації та інші [22, с. 83].

Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності визначають конкретні процедури та рекомендації, які вказують на правила та норми, які повинні дотримуватися суб'єктами господарювання при формуванні своєї фінансової звітності. Ці методичні матеріали надають детальні вказівки та інструкції зі складання та представлення різних фінансових звітів [23].

Облікова політика визначає ключові принципи, методи та процедури, які суб'єкт господарювання обирає для ведення свого обліку та формування фінансової звітності. Цей документ встановлює стандарти та внутрішні правила, які визначають, як будуть визначатися, обліковуватися та представлятися фінансові результати та стан підприємства [24, с. 72]. Облікова політика включає в себе ряд ключових елементів, таких як принципи оцінки та визнання активів і зобов'язань, вибір бухгалтерських методів, правила для визначення амортизації, політику резервування та інші облікові питання. Вона також визначає терміни та процедури для складання та подання фінансової звітності.

Таким чином, нормативно-методична база формування фінансової звітності підприємства є невід'ємною складовою сучасного бухгалтерського обліку та фінансового управління. Цей комплекс правил, стандартів і рекомендацій визначає умови та принципи складання фінансових звітів, забезпечуючи їхню надійність, порівнянність та об'єктивність.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ТА ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У ТОВ “ПРЕМІУМ АВТО СКУЛ”

2.1 Особливості організації формування фінансової звітності на досліджуваному підприємстві

В сучасному світі, де конкуренція на ринку постійно зростає, ефективне управління фінансами стає вирішальним фактором для успішної діяльності будь-якого підприємства. У цьому контексті особливу увагу приділяють формуванню фінансової звітності, яка є не лише інструментом обліку, але й ключовим джерелом інформації для прийняття стратегічних управлінських рішень. Відправною точкою в даному контексті є вивчення особливостей організації формування фінансової звітності на конкретному підприємстві, оскільки кожна компанія має свої унікальні особливості, що впливають на процес складання звітності та її інтерпретацію [25, с. 74].

При розгляді організації формування фінансової звітності на підприємстві важливо враховувати його специфіку, галузеві особливості, а також внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на фінансовий стан та результативність діяльності. Ретельний аналіз цих аспектів дозволяє підприємству виявити сильні та слабкі сторони в фінансовій діяльності, а також здійснити необхідні корективи для досягнення поставлених цілей та оптимізації фінансових показників [26, с. 85]. Такий підхід дозволяє забезпечити стабільність підприємства на ринку та підвищити його конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі.

Дослідження особливостей формування та подання фінансової звітності здійснюється на прикладі товариства з обмеженою відповідальністю “Преміум Авто Скул” (ТОВ “Преміум Авто Скул”), де є всі необхідні умови та можливості для вивчення вище поставлених завдань. Підприємство надає

послуги з професійно-технічної освіти, а саме підготовку водіїв транспортних засобів.

Підприємство працює на засадах самозабезпечення, означаючи, що воно самостійно утримується за рахунок доходів, отриманих від своєї діяльності. Прибуток компанії формується з прибутків, здобутих в результаті господарської діяльності після відшкодування матеріальних та інших витрат, а також витрат на заробітну плату.

Згідно з положеннями наказу про облікову політику на ТОВ “Преміум Авто Скул”, підприємство веде облік у бухгалтерській, податковій та статистичній сферах. Фінансова звітність компанії складається у формі, що відповідає її категорії. У зв'язку з тим, що ТОВ “Преміум Авто Скул” вважається суб'єктом малого підприємництва, то підприємство подає таку фінансову звітність: баланс (форма № 1-м) та звіт про фінансові результати (форма № 2-м).

Процес підготовки, складання та подання фінансової звітності на ТОВ “Преміум Авто Скул” відбувається відповідно до вимог НП(С)БО 25 “Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва” та НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”. Інформація, яка включена до фінансової звітності, ґрунтується на даних бухгалтерського обліку та відповідає високим якісним стандартам. Фінансова звітність ТОВ “Преміум Авто Скул” наведена у додатку А.

У ТОВ “Преміум Авто Скул” визначено основні принципи складання фінансової звітності:

1. Фінансова звітність складається в гривнях – національній валюті України.
2. Звітність підприємства представляється у тисячах гривень, оскільки воно класифікується як мале підприємство.
3. ТОВ “Преміум Авто Скул” може не включати розділи, в яких відсутня інформація, за винятком випадків, коли такі дані були включені в попередній звітний період.

4. Показники річної фінансової звітності підтверджуються результатами попередньо проведеної інвентаризації активів і зобов'язань.

5. Фінансова звітність підписується директором ТОВ “Преміум Авто Скул” та бухгалтером.

Фінансові звіти за відповідний період розподіляються на щорічні та щоквартальні. Для складання річної фінансової звітності використовується календарний рік як звітний період. Баланс підприємства формується на кінець останнього дня вказаного звітного періоду. У рис. 2.1. представлені терміни подання фінансової звітності.

Рис. 2.1. Передбачені терміни подання фінансової звітності

У ТОВ “Преміум Авто Скул” процес підготовки, складання та подання фінансової звітності здійснюється в кілька етапів, що представлені у таблиці 2.1.

Індивідуальні аспекти формування фінансової звітності на даному підприємстві включають у себе:

- особливості галузі, в якій діє підприємство;
- специфіку бізнес-процесів та операцій підприємства;
- внутрішні структури та системи обліку;

– вимоги законодавства та стандартів фінансової звітності, які підприємство повинно дотримуватися;

– потреби зацікавлених сторін, таких як інвестори, кредитори, урядові органи тощо.

З урахуванням цих особливостей, підприємство має визначити оптимальні методи та процедури формування фінансової звітності, щоб забезпечити якість, достовірність та вчасність подання інформації.

Таблиця 2.1

**Етапи складання фінансової звітності у
ТОВ “Преміум Авто Скул”**

1 етап	Аналіз змін та доповнень до законів і нормативно-правових актів.
2 етап	Планування та здійснення щорічної інвентаризації.
3 етап	Перевірка та коригування показників у періодичній та щорічній звітності.
4 етап	Оцінка та перегляд вартості оборотних та необоротних активів.
5 етап	Узгодження доходів і витрат, які враховуються у фінансовій звітності за відповідний період.
6 етап	Закінчення проведення аналітичного обліку та підготовка інформації для порівняння з синтетичним обліком.
7 етап	Формування фінансових та інших звітів відповідно до встановлених форм та стандартів.
8 етап	Узгодженість показників у фінансовій звітності.
9 етап	Аналіз і прийняття рішення про схвалення щорічної фінансової звітності.
10 етап	Представлення фінансової звітності.

Перший етап організації формування фінансової звітності підприємства передбачає аналіз змін та доповнень до законів і нормативно-правових актів, які стосуються фінансової звітності та обліку [27, с. 33]. Цей аналіз необхідний для забезпечення відповідності підприємства законодавству та використання актуальних правил та вимог у процесі формування фінансової звітності. Він допомагає підприємству зрозуміти і врахувати будь-які зміни в правовому

середовищі, які можуть вплинути на його облікову політику, процедури формування звітності та вимоги до фінансової звітності.

Другий етап організації формування фінансової звітності передбачає планування та проведення щорічної інвентаризації. Під час цього етапу підприємство визначає перелік активів та зобов'язань, що підлягають інвентаризації, розробляє план дій і виконує процес перерахунку та перевірки фізичного наявності активів та зобов'язань [28, с. 113]. Інвентаризація допомагає забезпечити точність та достовірність даних, які використовуються для складання фінансової звітності, та виявити можливі розходження між обліковими записами та фактичною наявністю активів і зобов'язань.

Третій етап організації формування фінансової звітності включає перевірку та коригування показників у періодичній та щорічній звітності. Під час цього етапу здійснюється аналіз фінансових даних, щоб виявити будь-які можливі помилки, неточності або невідповідності стандартам обліку та звітності. Після ідентифікації таких проблемних питань проводяться відповідні корективні заходи, які можуть включати коригування облікових записів, зміни в обліковій політиці чи внесення інших виправлень для забезпечення точності та достовірності фінансової звітності.

Четвертий етап організації формування фінансової звітності включає оцінку та перегляд вартості оборотних та необоротних активів. Під час цього етапу проводяться оцінка вартості активів на підставі поточних ринкових цін, внутрішньо-економічних показників та інших відповідних факторів. Крім того, періодично переглядається вартість активів з метою виявлення можливих змін у їх вартості або стані, що може вплинути на їхнє подання у фінансовій звітності. Оцінка та перегляд вартості активів допомагає забезпечити точність та об'єктивність фінансової інформації, що відображається у звітах підприємства [29, с. 241].

П'ятий етап організації формування фінансової звітності включає узгодження доходів і витрат, які враховуються у фінансовій звітності за відповідний період. Під час цього етапу аналізуються всі доходи та витрати,

що були отримані або здійснені протягом звітного періоду, і перевіряється їх правильність, повнота та відповідність стандартам обліку. Забезпечення узгодженості доходів і витрат допомагає забезпечити точність та надійність фінансової звітності, яка відображає фінансове становище та результати діяльності підприємства за відповідний період.

Шостий етап організації формування фінансової звітності передбачає завершення проведення аналітичного обліку та підготовку інформації для порівняння з синтетичним обліком. Сьомий етап організації формування фінансової звітності передбачає формування фінансових та інших звітів відповідно до встановлених форм та стандартів. Під час цього етапу збираються, обробляються та систематизуються дані, необхідні для складання звітності. Восьмий етап організації формування фінансової звітності передбачає узгодженість показників у фінансовій звітності. Під час цього етапу проводиться перевірка та порівняння різних фінансових показників, що містяться у звітності, з метою виявлення будь-яких неузгоджень, помилок або розходжень.

Дев'ятий етап організації формування фінансової звітності передбачає аналіз і прийняття рішення щодо схвалення щорічної фінансової звітності. Під час цього етапу проводиться ретельний аналіз фінансових даних та показників, що містяться у звітності, з метою переконання в їхній достовірності, точності та відповідності вимогам стандартів обліку та звітності. Десятий етап організації формування фінансової звітності полягає у представленні цієї звітності зацікавленим сторонам. Після її підготовки та схвалення вона повинна бути надана згідно з встановленими процедурами і строками, які можуть варіюватися в залежності від внутрішніх правил компанії або вимог законодавства.

Фінансова звітність вважається поданою того дня, коли вона фактично передається за призначенням. Якщо фінансова звітність відправляється поштою, то датою подання вважається день отримання нею адресатом. На підставі нашого аналізу та дослідження можемо зробити висновок, що

облікова політика та документообіг на ТОВ “Преміум Авто Скул” ведуться згідно

2.2 Процес формування фінансової звітності

Один з ключових документів для визначення фінансового стану підприємства – це Баланс (Звіт про фінансовий стан). Загальні принципи заповнення балансу викладені в розділі IV Національних стандартів бухгалтерського обліку. У даному дослідженні ми ретельно проаналізуємо та розглянемо деталі методики заповнення балансу. У верхній частині титульного балансу заповнюються інформація літерами та цифрами, що включає:

1. Назву підприємства, яка згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України.
2. Місцезнаходження підприємства відповідно до Класифікатора адміністративно-територіального устрою України.
3. Форму власності підприємства відповідно до Класифікатора форм власності.
4. Вид економічної діяльності підприємства відповідно до Класифікатора видів економічної діяльності [30, с. 86].

Форма № 1-м “Баланс” складається з трьох розділів статей активу та чотирьох розділів пасиву. Планове складання балансу має такі мети:

- визначення ліквідності підприємства та умов, які забезпечують її;
- прогнозування кредитоспроможності підприємства та її відображення в балансі;
- обґрунтування умов капіталізації підприємства.

Статті активу включають показники, що відображають рухливість майна (ступінь ліквідності) та стан майна підприємства. Статті пасиву вказують на розмір коштів, вкладених у господарську діяльність та ступінь терміновості повернення зобов'язань [31, с. 68]. Баланс формується на основі залишків за

рахунками 1-6 класів ПРБО, що відображають активи, капітал, зобов'язання та господарські операції організацій. Таким чином, існує прямий зв'язок між Планом рахунків та Балансом, що показано на рис. 2.2.

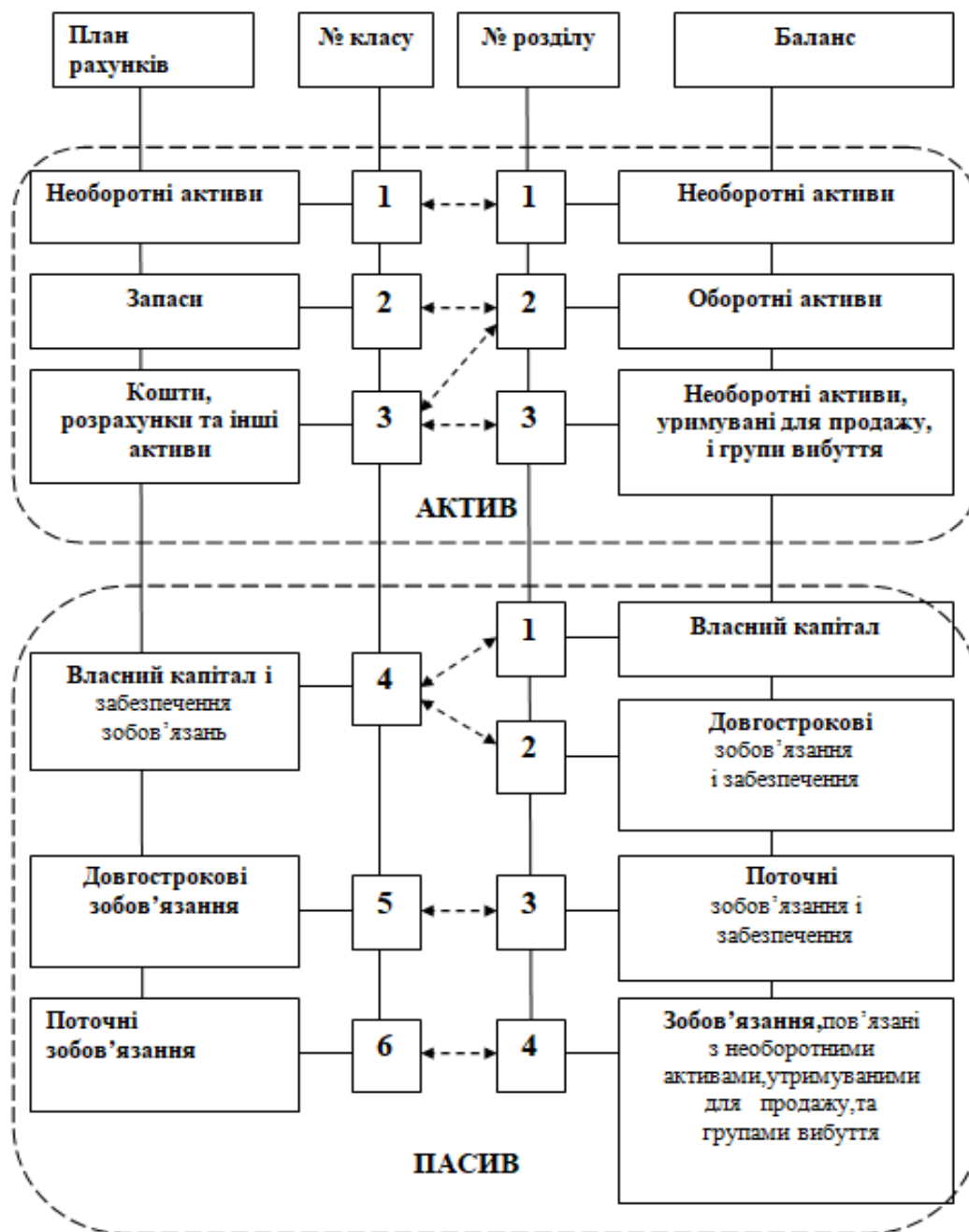

Рис. 2.2. Відповідність розділів форми-1м “Баланс” звітності підприємства класам Плану рахунків

Активи в балансі класифікуються як необоротні, оборотні, необоротні активи, що утримуються для продажу, та групи вибуття, а пасиви балансу включають в себе власний капітал, довгострокові зобов'язання, цільове

фінансування та забезпечення, поточні зобов'язання, та зобов'язання, пов'язані із необоротними активами утримуваними для продажу, та групи вибуття (табл 2.2).

Таблиця 2.2

**Структура активу і пасиву балансу у
ТОВ “Преміум Авто Скул”**

Актив балансу	1. Необоротні активи. 2. Оборотні активи. 3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття
Пасив балансу	1. Власний капітал. 2. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення 3. Поточні зобов'язання. 4. Зобов'язання, пов'язані із необоротними активами утримуваними для продажу, та групи вибуття

Перший розділ “Необоротні активи” включає незавершені капітальні інвестиції, основні засоби, довгострокові біологічні активи, довгострокові фінансові інвестиції, та інші необоротні активи. “Основні засоби” представляють собою вартість власних та орендованих майнових комплексів, що відносяться до складу основних засобів згідно з НП(С)БО. Крім того, ця стаття включає інформацію про первісну вартість та суму зносу основних засобів. Проте у досліджуваного підприємства відсутні основні засоби на балансі [32, с. 305].

У другому розділі “Оборотні активи” представлена інформація щодо наявності на звітну дату таких складових:

- запасів,
- поточних біологічних активів,
- дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги,
- дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом,
- іншої поточної дебіторської заборгованості,
- поточних фінансових інвестицій,
- грошових коштів та їх еквівалентів,

– інших оборотних активів [33, с. 55].

Стаття “Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги” відображає заборгованість покупців або замовників за отриману від підприємства продукцію, товари або послуги. Проте у досліджуваного підприємства відсутня дебіторська заборгованість на балансі.

Стаття “Кошти та їх еквіваленти” відображає наявність коштів у касі, на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути використані для поточних операцій..

У розділі III “Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття” фінансової звітності відображається вартість необоротних активів та груп вибуття, які утримуються для продажу відповідно до Національних стандартів бухгалтерського обліку (НСБО).

Цей розділ містить інформацію про активи, які компанія має намір продати у найближчому майбутньому та групи вибуття, до яких вони відносяться. Вартість цих активів визначається відповідно до вимог НСБО і може включати їхню справедливу вартість мінус очікувані витрати на реалізацію. Це дозволяє коректно відобразити стан та перспективи з відчуження необоротних активів, які мають бути продані компанією [34, с. 67].

У розділі “Власний капітал” надається інформація про суму:

- зареєстрованого капіталу;
- додаткового капіталу;
- резервного капіталу;
- нерозподіленого прибутку (збитку);
- неоплаченого капіталу.

Стаття “Зареєстрований капітал” відображає суму статутного, пайового та іншого капіталу, яка зафіксована в установчих документах.

У розділі “Додатковий капітал” фінансової звітності відображаються різноманітні елементи, включаючи суму переоцінки необоротних активів, вартість необоротних активів, отриманих безоплатно від інших юридичних або фізичних осіб, а також інші складові додаткового капіталу.

Стаття “Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)” відображає суму прибутку, що була реінвестована в підприємство, або суму непокритого збитку.

У другому розділі “Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення” відображається сума заборгованості підприємства перед банками за кредитними зобов'язаннями, які не є поточними, суми довгострокової заборгованості за зобов'язаннями щодо залучення позикових коштів (окрім кредитів банків), на які нараховуються відсотки, та за іншими довгостроковими зобов'язаннями.

У третьому розділі “Поточні зобов'язання” міститься інформація про короткострокові кредити банків та поточну кредиторську заборгованість, що виникає з довгострокових зобов'язань.

У розділі “Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом” відображається сума, яку підприємство заборгувало за різними видами платежів до бюджету, включаючи оплату податку з працівників. Окремо у цьому розділі вказується поточна кредиторська заборгованість з податку на прибуток.

У розділі “Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування” вказується сума, яку підприємство заборгувало у зв'язку зі сплатою внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а також страхуванням майна підприємства та індивідуальним страхуванням його працівників.

Стаття “Поточна кредиторська заборгованість з оплати праці” відображає суму заборгованості за оплату праці працівникам підприємства (на дату складання Балансу).

Стаття “Інші поточні зобов'язання” охоплює суму зобов'язань, які не включені до інших статей, зазначених у четвертому розділі “Поточні зобов'язання”.

У розділі IV “Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття” фінансової звітності

відображаються зобов'язання, що стосуються необоротних активів та груп вибуття, які утримуються для подальшої реалізації.

Під час аналізу процесу складання фінансової звітності на ТОВ “Преміум Авто Скул”, ми прийшли до висновку, що завершальний етап облікового процесу, а саме складання фінансової звітності, відповідає вимогам чинного законодавства.

Проте, на нашу думку, формат фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва потребує подальшого вдосконалення. Це може бути досягнуто шляхом чіткого узагальнення облікової інформації та наближення вітчизняної звітності до міжнародних стандартів. Ми вважаємо, що для досягнення цієї мети варто використовувати практику, запроваджену НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, і надати суб'єктам малого підприємництва можливість доповнювати свій звіт необхідною інформацією, яка сприятиме поліпшенню його інформативності.

2.3 Особливості подання фінансової звітності досліджуваним підприємством

З поширенням Інтернету та інших інформаційних систем фахівці прагнуть спростити процес подання фінансової звітності шляхом використання серверних даних. В таблиці 2.3. розглянуті особливості фінансового звітування у контексті інформаційних технологій.

Ведення електронного документообігу на підприємстві, складання та подання звітності у електронному форматі проводиться відповідно до законодавчих актів: Конституцією України, Господарським кодексом України, Законом України “Про електронні документи та електронний документообіг” та іншими законами, що регулюють інформаційні процеси.

Таблиця 2.3

Особливості фінансового звітування в середовищі інформаційних технологій у ТОВ “Преміум Авто Скул”

Особливості	Державні контролюючі органи	Інвестори, кредитори, акціонери
Розташування осіб, які використовують звітні дані.	Інформація, яка відома напередодні (поштова адреса, електронна адреса тощо).	Може бути відоме або невідоме
Строки подання звітності	Заплановано на певний період: раз на місяць, раз на квартал і т. д.	Необмежений за регламентом. Доступний в будь-який момент, коли користувачу потрібні дані.
Перелік показників	Перелік, який є сталим і був затверджений законодавством.	Перелік показників визначається методами, якими кожен користувач оцінює стан підприємства, та стандартами звітності, які він використовує.
Кількість показників	Порівняно невелика частина, встановлена за нормативним актом.	Наявність якнайбільшого різноманіття показників на різних рівнях деталізації.
Техніка подання електронної звітності	Електронна пошта	Веб-сайт підприємства; професійного спрямування веб-сайти

Відповідно до Закону України “Про електронні документи та електронний документообіг”, поняття електронного документообігу охоплює процеси створення, оброблення, відправлення, передавання, отримання, зберігання, використання та знищення електронних документів, що здійснюються з використанням перевірки цілісності та, за потреби, підтвердженням отримання таких документів [35].

У сучасному світі електронний документообіг стає не лише актуальною потребою, але й вимогою часу. Використання електронного документообігу у бухгалтерському обліку сприяє:

- зменшенню трудомісткості організації облікового процесу;
- зниженню кількості помилок у бухгалтерському обліку;
- створенню передумов для своєчасного складання документів бухгалтерського обліку;
- автоматизації контрольних процедур;
- зменшенню випадків викривлення фінансової звітності через шахрайство.

Згідно з Законом України “Про електронні документи та електронний документообіг” електронний документ визначається як "документ, в якому інформація зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа".

Проведене дослідження дозволяє узагальнити різноманітні підходи до терміну “електронний документ”, які представлені у фаховій літературі:

- сукупність даних, форми існування файлів, документів або інформації;
- формат обробки даних у електронному чи цифровому вигляді.

З урахуванням сучасних умов, електронна звітність стає необхідною складовою управління обліком. В Україні, як і в інших країнах світу, впроваджено електронну звітність з метою спрощення подання та обробки звітності [36, с. 48].

Процес подання звітності до контролюючих органів у електронному форматі має як позитивні, так і негативні аспекти. Ключовою умовою забезпечення безпеки інформації є використання електронного підпису, який служить для ідентифікації особи, яка заповнює електронний документ.

Для подання звітності в електронному форматі до державних органів потрібне спеціальне програмне забезпечення. Це програмне забезпечення має відповідати чотирьом основним групам вимог: функціональним, технічним, ергономічним та комерційним.

Автоматизація бухгалтерського обліку та подання звітності у ТОВ “Преміум Авто Скул” здійснюється у кабінеті платника на сайті Податкової інспекції України та комп’ютерних програмах “Microsoft Office” та “Соната”.

Електронний кабінет платника податків у програмному продукті Соната – це інструмент, який дозволяє платникам податків працювати без перешкодн та здавати вчасно звіти до контролюючих органів. Цей програмний продукт надає можливість листуватися з представниками ДПІ, контролювати стан розрахунків з бюджетом, вести податкову звітність, отримувати інформацію з реєстрів, працювати в системі електронного адміністрування ПДВ та акцизного податку. Електронний кабінет платника податків у програмному продукті Соната забезпечує можливість формування та подання звітності в електронній формі в онлайн-режимі.

Система централізованого приймання звітності в електронному форматі через “Інформаційний портал органів ДПІ” дозволяє подавати такі документи:

- податкову звітність;
- фінансову звітність підприємств;
- податкові накладні;
- реєстри виданих та отриманих податкових накладних;
- звітність з єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [37, с. 84].

Спеціалізоване клієнтське програмне забезпечення Соната для формування та подання звітності до надає такі можливості:

- формування звітності до органів ДПІ та Державної служби статистики України;
- формування звітності з єдиного соціального внеску;
- формування Договору про визнання електронних документів у електронному вигляді;
- накладання електронного цифрового підпису та шифрування електронних документів;
- отримання квитанцій про прийняття звітності.

Подання звітності для інвесторів все більше нахилиється до публікації фінансових звітів на веб-сайтах підприємств. Наприклад:

- 99% найкращих компаній у рейтингу “Fortune 500” мають веб-сайти, з яких 94% містять фінансову інформацію;

- 69% компаній, що торгуються на Нью-Йоркській фондовій біржі (NYSE), NASDAQ та Токійській фондовій біржі (TSE), мають веб-сайти, 35% з яких містять фінансову інформацію;

- 94% найбільших фірм у Гонконгу мають веб-сайти, з яких 87% містять фінансову звітність.

Оскільки сам бухгалтерський облік не ведеться автоматизовано, то існують деякі перешкоди щодо формування та подання фінансової звітності. Електронне звітування може бути ускладнене наступними факторами для ТОВ “Преміум Авто Скул”:

- технічні обмеження, а саме відсутність необхідного програмного забезпечення для ведення бухгалтерського обліку, що ускладнює процес електронного звітування;

- електронне звітування вимагає фінансових витрат на придбання програмного забезпечення та його обслуговування, навчання персоналу та модернізацію інфраструктури;

- робочий персонал потребує постійного навчання для використання системи електронного звітування, що призводить до втрати часу та інших ресурсів;

- захист конфіденційної інформації та забезпечення безпеки даних є важливим аспектом електронного звітування.

- потреба в наданні підтримки користувачам під час переходу на нову систему може також відігравати важливу роль у впровадженні електронного звітування.

Досліджуване підприємство виявило ряд особливостей у процесі подання фінансової звітності. Перш за все, важливо відзначити гнучкість у виборі показників і методів їх оцінки, яка враховує індивідуальні потреби

користувачів звітності та вимоги стандартів. Крім того, підприємство демонструє вміння адаптуватися до змін в законодавстві та регулюючому середовищі, забезпечуючи відповідність усіх звітних даних вимогам нормативних актів. Також важливо відзначити наявність системи внутрішнього контролю та забезпечення якості, що гарантує достовірність та надійність фінансової інформації, представленої в звітності. Загалом, подання фінансової звітності досліджуваним підприємством відображає його професіоналізм, відповідальність та готовність до впровадження сучасних стандартів і практик у сфері обліку та звітності.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У ТОВ “ПРЕМІУМ АВТО СКУЛ”

3.1 Горизонтальний та вертикальний аналіз показників бухгалтерського балансу

В бухгалтерській практиці використовуються різноманітні методи аналізу фінансової звітності для отримання важливої інформації про фінансове становище підприємства. Два з найбільш поширених та ефективних методів аналізу це горизонтальний та вертикальний аналізи. Горизонтальний аналіз дозволяє порівняти фінансові показники підприємства протягом певного періоду часу, щоб виявити тенденції та зміни у їхній динаміці. У свою чергу, вертикальний аналіз дозволяє зробити порівняльну оцінку фінансових показників у межах одного періоду, аналізуючи їх відносну величину та структуру [38, с. 93].

Горизонтальний аналіз дає можливість виявити тенденції у зміні фінансових показників з плином часу, що є корисним для прогнозування та розробки стратегій розвитку. З іншого боку, вертикальний аналіз допомагає з'ясувати, яка частина активів, пасивів та капіталу складається з окремих складових, що дозволяє виявити структурні особливості фінансових показників [39, с. 78]. Обидва ці методи аналізу забезпечують глибоке розуміння фінансового стану підприємства та його ефективності, що робить їх важливими інструментами для прийняття управлінських рішень.

Для проведення аналізу агрегованого бухгалтерського балансу ТОВ “Преміум Авто Скул” (табл. 3.1) використовуємо дані фінансових звітів суб'єкта малого підприємництва (форма № 1-м) за 2022-2023 рр.

Таблиця 3.1

Горизонтальний і вертикальний аналіз агрегованого бухгалтерського балансу ТОВ “Преміум Авто Скул” за 2022-2023 рр.

Актив, тис. грн.	станом на			Пасив, тис. грн.	станом на		
	1.01. 2022	1.01. 2023	1.01. 2024		1.01. 2022	1.01. 2023	1.01. 2024
А.І.Необоротні активи	0	0	0	П.І.Власний капітал	0	53,6	58,9
				П.ІІ. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0	0	0
А. ІІ. Оборотні активи	0	84,2	177,6	П.ІІІ. Поточні зобов'язання і забезпечення	0	30,6	118,7
А.ІІІ. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0	0	П.ІV. Зобов'язання, пов'язані з НА, утр. для продажу, та групи вибуття	0	0	0
Баланс	0	84,2	177,6	Баланс	0	84,2	177,6

Як бачимо, активи підприємства зросли станом на 1.01.2024 р. порівняно з попереднім роком. На зростання активів підприємства вплинуло збільшення розміру оборотних активів, а на зростання пасивів – збільшення розміру власного капіталу та поточних зобов'язань і забезпечень. Наочне відображення зміни складових балансу ТОВ “Преміум Авто Скул” за 2022-2023 рр. відображено у табл. 3.1.

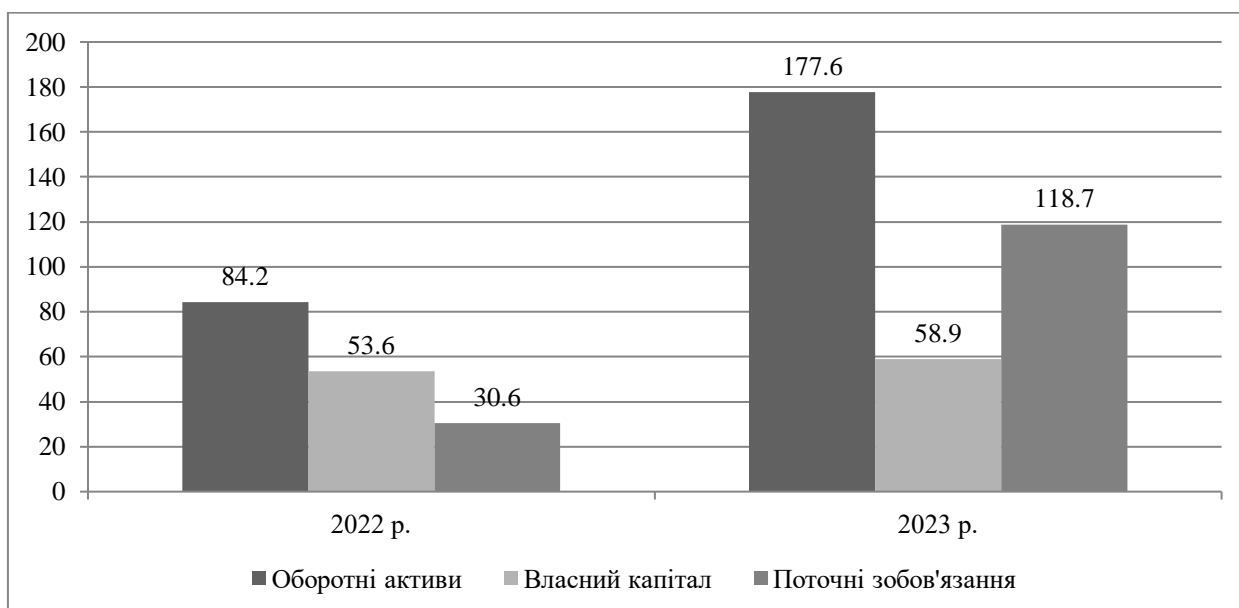

Рис. 3.1 Зміна складових балансу ТОВ “Преміум Авто Скул” за 2022-2023 рр.

Аналіз активів ТОВ “Преміум Авто Скул” відіграє ключову роль у вивченні фінансового стану компанії. Цей аналіз включає дослідження структури активів, їхньої динаміки, рівня ліквідності та рентабельності. Він також допомагає ідентифікувати потенційні ризики та можливості для підприємства. В цілому, аналіз активів дозволяє отримати повний образ фінансового стану підприємства та розробити стратегії для його подальшого розвитку.

Тому проведемо аналіз активів ТОВ “Преміум Авто Скул” за статтями балансу за 2022-2023 рр. (табл. 3.2). Для цього аналізу використовуємо дані фінансових звітів суб’єкта малого підприємництва (форма № 1-м) за 2022-2023 рр.

Таблиця 3.2

**Аналіз активів ТОВ “Преміум Авто Скул”
за 2022-2023 рр.**

Статті активу	Сума, тис.грн.				Структура,%		
	2022 р.	2023 р.	відхилення		2022р.	2023р.	% пунктів (+/-)
			+/-	%			
Нематеріальні активи	0	0	0	0,0	-	-	-
Основні засоби	0	0	0	0,0	-	-	-
Довг. фін. інвестиції	0	0	0	0,0	-	-	-
Запаси	0	0	0	0,0	-	-	-
Поточні фін. інвестиції	0	0	0	0,0	-	-	-
Дебіторська заборгованість	0	0	0	0,0	-	-	-
Грошові кошти	84,2	177,6	+93,4	110,9	100,0	100,0	0,0
Витрати майб.періодів	0	0	0	0,0	-	-	-
Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0	0	0,0	-	-	-
Необоротні активи	0	0	0	0,0	-	-	-
Оборотні активи	84,2	177,6	+93,4	110,9	100,0	100,0	-
Валюта балансу	84,2	177,6	+93,4	110,9	100,0	100,0	-

Отже, активи ТОВ “Преміум Авто Скул” протягом аналізованого періоду складались тільки з грошових коштів. Їх розмір в 2023 р. збільшився на 93,4 тис. грн., або на 110,9% порівняно з попереднім роком. Це є позитивною тенденцією в діяльності підприємства.

Зростання грошових коштів може також свідчити про покращення

управління кредиторською та дебіторською заборгованістю, а також про ефективне планування фінансових потоків підприємства. Враховуючи ці позитивні показники, важливо провести додатковий аналіз інших фінансових показників для отримання більш повного зображення фінансового стану та ефективності управління компанією.

Аналіз пасивів ТОВ “Преміум Авто Скул” є важливою складовою оцінки фінансового стану підприємства. Цей аналіз включає вивчення структури пасивів, їхньої динаміки, рівня заборгованості, ліквідності та капітальної структури. Він дозволяє виявити, які частини пасивів є домінуючими та як вони розвиваються з плином часу. Також аналіз пасивів допомагає визначити фінансові ризики, пов'язані з пасивами, такі як заборгованість перед постачальниками або кредиторами. Він є важливим інструментом для розуміння фінансового стану та стійкості підприємства, а також для розробки стратегій управління фінансами та прийняття управлінських рішень.

Аналіз пасивів ТОВ “Преміум Авто Скул” за 2022-2023 рр. проведемо в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Аналіз пасивів ТОВ “Преміум Авто Скул” за 2022-2023 рр.

Статті пасиву	Сума, тис. грн.				Структура, %		
	2022р.	2023р.	відхилення		2022р.	2023 р.	% пунктів (+/-)
			+/-	%			
Зареєстрований капітал	0	0	0	0,0	-	-	-
Додатковий капітал	40	40	0	0,0	47,5	22,5	-25,0
Нерозподіл. прибутки	13,6	18,9	+5,3	39,0	16,2	10,6	-5,6
Довг. кредити банків	0	0	0	0,0	-	-	-
Кред. заборг-сть за тов. зобов. перед бюджетом	5,7	6,8	+1,1	19,3	6,8	3,8	-3,0
Зобов. з оплати праці	8,7	9,5	+0,8	9,2	10,3	5,3	-5,0
Зобов.зі страхування	2,2	2,4	+0,2	9,1	2,6	1,4	-1,2
Зобов'язання, пов'язані з НА, утр. для продажу, та групами вибуття	0	0	0	0,0	-	-	-
Власний капітал	53,6	58,9	+5,3	9,9	63,7	33,2	-30,5
Залучений капітал	0	0	0	0,0	-	-	-
Валюта балансу	84,2	177,6	+93,4	110,9	100,0	100,0	-

Як бачимо, пасиви ТОВ “Преміум Авто Скул” складаються з власного капіталу, який займав, відповідно, 63,7% та 33,2% у 2022-2023 рр., а також з поточних зобов’язань. Розмір власного капіталу підприємства збільшився в 2023 р. на 5,3 тис. грн., або на 9,9% порівняно з 2022 р.

Власний капітал ТОВ “Преміум Авто Скул” складається з додаткового капіталу та нерозподілених прибутків. Додатковий капітал протягом 2022-2023 рр. не змінювався та складав 40 тис. грн. нерозподілений прибуток в 2023 р. збільшився на 5,3 тис. грн., або на 39% порівняно з попереднім роком.

Ця динаміка свідчить про певну стабільність у фінансовому стані підприємства, а також про його здатність генерувати прибуток. Збільшення нерозподіленого прибутку може вказувати на ефективне управління фінансами та успішність ділової стратегії компанії. В цілому, ці показники відображають позитивну динаміку та стійкий фінансовий фундамент ТОВ “Преміум Авто Скул”.

Збільшення нерозподіленого прибутку також може свідчити про те, що підприємство вдало реалізує свою стратегію зростання та розвитку. Це може включати ефективне використання ресурсів, вдосконалення виробничих процесів, а також успішні інвестиційні проекти. Такі позитивні тенденції сприяють підвищенню довіри як інвесторів, так і клієнтів до компанії, що в свою чергу сприяє підтримці її фінансової стійкості та розвитку. Враховуючи ці аспекти, можна зробити висновок, що ТОВ “Преміум Авто Скул” має потенціал для подальшого успішного розвитку та збільшення своєї конкурентоспроможності на ринку.

Горизонтальний та вертикальний аналіз показників бухгалтерського балансу є важливими інструментами для оцінки фінансового стану підприємства та виявлення його ефективності. Горизонтальний аналіз дозволяє виявити тенденції у зміні фінансових показників протягом певного періоду часу, що допомагає в розумінні динаміки розвитку підприємства та прогнозуванні його майбутньої діяльності. З іншого боку, вертикальний аналіз

дозволяє здійснити детальне порівняння різних складових балансу та визначити їхню структуру та відносну важливість.

Обидва ці методи аналізу, використані разом, надають комплексне уявлення про фінансове становище підприємства, його фінансову стабільність та ефективність управління ресурсами. Вони допомагають ідентифікувати сильні та слабкі сторони бізнесу, а також розробляти стратегії для підвищення ефективності та конкурентоспроможності підприємства. Таким чином, горизонтальний та вертикальний аналізи є важливими інструментами для управління фінансами та прийняття обґрунтованих управлінських рішень на основі фактичних даних.

3.2 Оцінка рентабельності діяльності підприємства за показниками фінансової звітності

В оцінці фінансового стану підприємства одним із ключових аспектів є аналіз його рентабельності за показниками фінансової звітності. Рентабельність визначає, наскільки успішно підприємство використовує свої ресурси для генерації прибутку і є важливим показником його фінансової стійкості та ефективності управління. Аналіз рівня рентабельності дозволяє зрозуміти, як підприємство функціонує на ринку, і визначити можливі резерви для підвищення його фінансової продуктивності. У цьому контексті важливо розглянути різні аспекти рентабельності, такі як оперативна рентабельність, рентабельність активів та власного капіталу, які надають комплексне уявлення про фінансову ефективність підприємства [40, с. 430]. Одним із головних вартісних показників ефективності діяльності підприємства є рентабельність. Вона характеризує рівень віддачі активів і ступінь використання капіталу у процесі виробництва.

Проведемо розрахунок рентабельності виробництва ТОВ “Преміум Авто Скул” за 2022-2023 роки (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

**Розрахунок рентабельності виробництва
ТОВ “Преміум Авто Скул” за 2022-2023 рр.**

Показники	Минулий рік	Звітний рік	Відхилення, + /–
1. Виручка від реалізації послуг, тис. грн.	312,4	408,2	+95,8
2. Собівартість реалізованих послуг, тис. грн.	295,8	385,2	+89,4
3. Прибуток, тис. грн.	13,6	18,9	+5,3
4. Рентабельність виробництва, %	4,6	4,9	+0,3

Отже, рентабельність виробництва в 2023 році збільшилась порівняно з 2022 роком на 0,3%. Це характеризує економічну ефективність виробництва та є позитивним фактором в діяльності підприємства.

Проведемо розрахунок рентабельності реалізації ТОВ “Преміум Авто Скул” за 2022-2023 роки (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

**Розрахунок рентабельності продажу послуг
ТОВ “Преміум Авто Скул” за 2022-2023 рр.**

Показники	Минулий рік	Звітний рік	+ /–
1. Прибуток, грн.	13,6	18,9	+5,3
2. Виручка від реалізації послуг, грн.	312,4	408,2	+95,8
3. Рентабельність продажу, %	4,4	4,6	+0,2

Як бачимо, рентабельність продажу ТОВ “Преміум Авто Скул” зросла в 2023 році порівняно з 2022 роком на 0,2%. Це є позитивною тенденцією в діяльності підприємства.

Дослідження впливу різних факторів на рентабельність конкретного виду послуг є важливою задачею для підприємства, що дозволяє розуміти, які чинники найбільше впливають на ефективність його діяльності в даному сегменті ринку. Відправною точкою для аналізу може бути визначення рівня прибутковості послуги та визначення її основних складових. Проведемо розрахунок рентабельності окремого виду послуг (курси навчання водінню) на підприємстві (табл. 3.6)

Таблиця 3.6

Розрахунок рентабельності окремого виду послуг (курси навчання водінню) на ТОВ “Преміум Авто Скул” за 2022-2023 рр.

Показники	Минулий рік	Звітний рік	+ /–
1. Ціна послуги, грн.	3800	4000	+200
2. Собівартість послуги, грн.	3620	3780	+160
3. Рентабельність послуги, %	5,0	5,8	+0,8

Як бачимо, рентабельність курсів навчання водінню зросла в 2023 році порівняно з 2022 роком на 0,8%. Це є позитивним фактором в діяльності підприємства.

Для розрахунку впливу факторів на мультиплікатор рентабельності активів підприємства, спочатку важливо визначити сам мультиплікатор рентабельності активів. Цей мультиплікатор можна розрахувати як відношення чистого прибутку до загальних активів підприємства. За даними фінансової звітності розрахуємо рентабельності активів підприємства, виявимо резерви його підвищення (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Розрахунок рентабельності активів ТОВ “Преміум Авто Скул” за 2022-2023 роки

Показники	Минулий рік	Звітний рік	Відхилення, +/–
1. Виручка від реалізації послуг, тис. грн.	312,4	408,2	+95,8
2. Собівартість реалізованих послуг, тис. грн.	295,8	385,2	+89,4
3. Середньорічна вартість запасів, тис. грн.	0	0	0
4. Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	42,1	130,9	+88,8
5. Середньорічна вартість активів підприємства, тис. грн.	42,1	130,9	+88,8
6. Рентабельність активів, %	32,3	14,4	-17,9

Як бачимо, рентабельність активів ТОВ “Преміум Авто Скул” в 2023 році знизилась на 17,9% порівняно з 2022 роком, що свідчить про перенакопичення активів. Це є негативною тенденцією в діяльності

підприємства.

Проведемо розрахунок рентабельності власного капіталу ТОВ “Преміум Авто Скул” за 2022-2023 роки (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

**Розрахунок рентабельності власного капіталу
ТОВ “Преміум Авто Скул” за 2022-2023 рр.**

Показники	Минулий рік	Звітний рік	+ /–
1. Прибуток, тис.грн.	13,6	18,9	+5,3
2. Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн.	26,8	56,3	+29,5
3. Рентабельність власного капіталу,%	50,8	33,6	-17,2

Як бачимо, рентабельність власного капіталу, що характеризує ефективність використання власного капіталу, в 2023 році знизилась на 17,2% порівняно з 2022 роком. Це означає зниження здатності підприємства генерувати прибуток власникам та є негативною тенденцією в діяльності ТОВ “Преміум Авто Скул”.

Оцінка фінансового стану включає аналіз різноманітних показників, таких як ліквідність, рентабельність, стабільність та платоспроможність. Ці показники допомагають ідентифікувати сильні та слабкі сторони підприємства, а також потенційні ризики та можливості. Вони також служать як інструмент для визначення ефективності управління та розроблення стратегій для подальшого розвитку.

Фінансова стійкість підприємства оцінюється за допомогою платоспроможності. Аналіз платоспроможності підприємства здійснюється за даними балансу підприємства, характеризує структуру джерел фінансування ресурсів підприємства, міру фінансової стійкості і незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування діяльності.

За даними фінансових звітів ТОВ “Преміум Авто Скул” за 2022-2023 рр. проведемо оцінку платоспроможності підприємства (табл. 3.9).

Таблиця 3.9

**Оцінка платоспроможності ТОВ “Преміум Авто Скул”
за 2022-2023 рр.**

Показники	Минулий рік	Звітний рік	Граничне значення	Відхилення, +/-	
				від минулого року	від граничного значення
1. Оборотні активи, вт.ч.:	84,2	177,6	-	+93,4	-
а)запаси	-	-	-	-	-
б) дебіт. заборгованість	-	-	-	-	-
в)грошові кошти	84,2	177,6	-	+93,4	-
2. Поточні зобов'язання	30,6	118,7	-	+88,1	-
3. К-нт загальної ліквідності	2,8	1,5	1,0	-1,3	+0,5
4. К-нт швидкої ліквідності	-	-	-	-	-
5. К-нт абсолютної ліквідності	2,8	1,5	0,3	-1,3	+0,5

Таким чином, з наведених даних бачимо, що значення коефіцієнту загальної ліквідності ТОВ “Преміум Авто Скул” протягом аналізованого періоду було вищим за нормативне значення. В 2023 році даний показник зменшився на 1,3 порівняно із його значенням у минулому році.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності ТОВ “Преміум Авто Скул” протягом аналізованого періоду був вищим за його нормативне значення, що свідчить про те, що підприємство своїми грошовими засобами було спроможне сплатити короткострокові зобов'язання. Значення коефіцієнту абсолютної ліквідності свідчить про те, що ТОВ “Преміум Авто Скул” може вчасно погасити борги у випадку, якщо термін платежів настане незабаром.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що ТОВ “Преміум Авто Скул” характеризується достатнім рівнем платоспроможності, що визвано низьким рівнем залежності підприємства від короткострокових позичених коштів. Отримані показники ліквідності свідчать про позитивну тенденцію на підприємстві щодо стану платоспроможності.

За даними фінансової звітності проведемо аналіз рівня фінансової стійкості підприємства на основі аналітичних показників в таблиці 3.10.

Таблиця 3.10

**Аналіз рівня фінансової стійкості ТОВ “Преміум Авто Скул”
за 2022-2023 рр.**

Показники	2022рік	2023рік	Гран. знач.	+/-
1. Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	0,64	0,33	>0,5	-0,31
2. Коефіцієнт фінансової залежності	0,36	0,67	0,5	+1,4
3. Коефіцієнт фінансової стійкості	0,64	0,33	≥0,7	-0,31
4. Коефіцієнт фінансового ризику	0,0	0,0	-	-
5. Коефіцієнт маневрування власного капіталу	1,0	1,0	>1,0	-
6. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом	0,64	0,33	>0,1	-0,31
7. Коефіцієнт постійності активів	0,0	0,0	-	-
8. Коефіцієнт співвідношення оборотних до необоротних активів	0,0	0,0	-	-

Показник фінансової автономії є одним з найбільш важливих коефіцієнтів фінансової стійкості підприємства. Як видно з розрахунків, коефіцієнт фінансової автономії ТОВ “Преміум Авто Скул” в 2023 році зменшився порівняно з попереднім роком на 0,31. Це означає що підприємство в 2023 році стало менш стабільним та незалежним від зовнішніх кредиторів. Значення даного показника свідчить про те, що ТОВ “Преміум Авто Скул” спроможне виконати зовнішні зобов’язання за рахунок власних активів, тобто підприємство не залежить від позикових джерел.

Зворотним коефіцієнту фінансової автономії є коефіцієнт фінансової залежності. Оскільки протягом аналізованого періоду значення даного коефіцієнту перевищувало одиницю, то це свідчить про те, що власники повністю його не фінансують. Тобто підприємство залежить від зовнішніх джерел фінансування.

Коефіцієнт фінансової стійкості вказує на здатність підприємства бути платоспроможним в довгостроковій перспективі. В 2023 році даний показник знизився на 0,31 порівняно з 2022 роком.

Оскільки на ТОВ “Преміум Авто Скул” немає позикового капіталу, то коефіцієнт фінансового ризику, який показує співвідношення залучених коштів і власного капіталу, визначити неможливо.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, яка частина власного оборотного капіталу перебуває в обороті. Цей показник характеризує ту частину власного капіталу підприємства, яка є джерелом покриття його поточних активів. ТОВ “Преміум Авто Скул” відрізняється високим рівнем маневреності власного капіталу, що обумовлено низькою часткою власних коштів у структурі пасивів підприємства. Маневреність власного капіталу ТОВ “Преміум Авто Скул” протягом аналізованого періоду дорівнювала 1, тобто була високою.

Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними коштами характеризує частку оборотного капіталу, сформованого за рахунок власного оборотного капіталу. В 2023 році цей коефіцієнт знизився на 0,31 порівняно з 2022 роком.

Оскільки на ТОВ “Преміум Авто Скул” немає необоротних активів, то розрахувати коефіцієнт постійності активів та коефіцієнт співвідношення оборотних до необоротних активів неможливо.

Взагалі можна зробити висновок про те, що ТОВ “Преміум Авто Скул” є фінансово стійким підприємством.

Висновуючи з аналізу показників фінансової звітності, можна зробити висновок щодо рентабельності діяльності підприємства. Оцінка рентабельності за показниками фінансової звітності є ключовим етапом в аналізі фінансового стану компанії. Вона дозволяє зрозуміти, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси для генерації прибутку.

Зокрема, аналіз показників рентабельності оперативної діяльності, рентабельності активів та власного капіталу дозволяє зробити висновки про ефективність управління витратами, використання ресурсів та генерацію прибутку підприємством. Відповідно, на підставі цього аналізу можна розробити стратегії для подальшого підвищення рентабельності, виявивши резерви для покращення фінансової продуктивності підприємства.

3.3 Напрямки покращення організаційно-методичних аспектів формування та подання фінансової звітності підприємства

У сучасному світі, де бізнес-середовище постійно змінюється та набуває нових викликів, удосконалення організації та методики складання фінансової звітності стає вкрай важливим завданням для будь-якого підприємства. Фінансова звітність є не лише інструментом для внутрішнього аналізу та контролю, але й засобом комунікації з зацікавленими сторонами, такими як інвестори, кредитори, уряд та інші.

Однак, з урахуванням постійної зміни законодавства, міжнародних стандартів, а також розвитку технологій, підприємствам необхідно постійно вдосконалювати свої методи та процеси складання фінансової звітності. Це дозволяє не лише забезпечити відповідність законодавству та міжнародним стандартам, але й забезпечити достовірність, прозорість та коректність інформації, що міститься в звітах.

У цьому контексті, удосконалення організації та методики складання фінансової звітності стає запорукою ефективного фінансового управління та підвищення довіри споживачів послуг чи товарів, а також забезпечує конкурентні переваги на ринку [41, с. 67]. У наш час це стає необхідністю для кожного сучасного підприємства, що прагне досягти успіху та стабільності у глобальному бізнес-середовищі.

Щоб уникнути труднощів при підготовці фінансової звітності ТОВ “Преміум Авто Скул” та покращити процес складання та представлення цієї інформації, в першу чергу, необхідно оптимізувати процедуру введення первинного обліку.

Для оптимізації введення первинного обліку, перш за все, необхідно налагодити процес документообігу. Оскільки основою бухгалтерського обліку на ТОВ “Преміум Авто Скул” і всіх інших підприємств є первинні документи. Ці документи містять інформацію про всі господарські операції, що відбуваються на підприємстві, та підтверджують їх фактичне здійснення. Важливо, щоб ці дані були своєчасно відображені в бухгалтерському обліку згідно з принципами безперервності та послідовності.

Слід зазначити, що програмне забезпечення відіграє важливу роль у введенні обліку для ТОВ “Преміум Авто Скул”. Тому одним із напрямків удосконалення складання та подання фінансової звітності цього підприємства є перехід на нову версію програмного забезпечення. Наприклад, “BAS Бухгалтерія”, яка призначена для автоматизації бухгалтерського і податкового обліку, включає підготовку регламентованої звітності для організацій, що здійснюють будь-які види підприємницької діяльності.

Перехід на нове програмне забезпечення може виявитися важливим кроком для підприємства, оскільки воно може покращити ефективність облікових процесів, забезпечити точність та надійність даних, а також зробити процес підготовки фінансової звітності більш зручним та швидким. Зокрема, такі програмні рішення можуть автоматизувати багато рутинних завдань, зменшити ймовірність помилок та забезпечити швидкий доступ до необхідної інформації. Перехід на сучасне програмне забезпечення може стати ключовим чинником у покращенні якості фінансової звітності та забезпеченні відповідності всім вимогам та стандартам.

Основним способом відображення господарських операцій в обліку є введення документів конфігурації, що відповідають первинним документам. В “BAS Бухгалтерія” підтримуються всі схеми оподаткування, які діють в Україні. В “BAS Бухгалтерія” включено обов'язкові (регламентовані) звіти, призначені для подання власникам організації і контролюючим державним органам, включаючи форми фінансової звітності, податкові декларації, звіти для органів статистики і державних фондів. Конфігурація інтегрована з сервісом здачі електронної звітності “FREDO Звіт”, а також дає можливість синхронізувати дані з іншими програмами (рис. 3.2).

“FREDO Звіт” – це програмне забезпечення, яке призначене для автоматизації процесів складання та аналізу фінансової звітності підприємства. Воно відзначається широким функціоналом, що охоплює різні аспекти бухгалтерського обліку та фінансового аналізу.

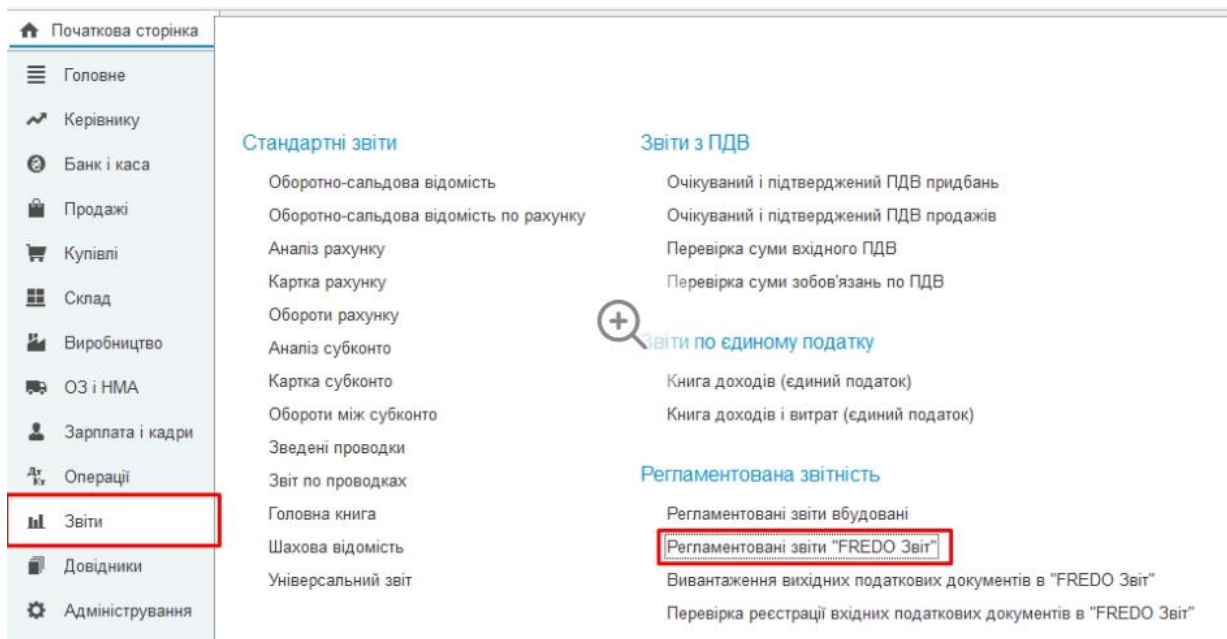

Рис. 3.2 Фрагмент інтегрованого сервісу програмних продуктів “BAS Бухгалтерія” і “FREDO Звіт”

“FREDO Звіт” дозволяє вести облік фінансових операцій, включаючи внесення первинних даних та їх обробку. Воно автоматизує процес формування різноманітних звітів та фінансових документів, що дозволяє значно зекономити час та зусилля бухгалтерського відділу підприємства. Крім того, програма забезпечує можливість проведення аналізу фінансових показників, побудову графіків та діаграм для візуалізації даних, а також виявлення ключових трендів та залежностей.

“FREDO Звіт” має інтуїтивний і зручний інтерфейс, що дозволяє легко освоювати програму новим користувачам. Крім того, вона часто оновлюється та доповнюється новими функціями з урахуванням потреб користувачів та змін в законодавстві щодо фінансової звітності. Таким чином, “FREDO Звіт” може стати потужним інструментом для управління фінансами та аналізу діяльності підприємства.

Таким чином, можна узагальнити основні етапи удосконалення процесу складання і подання фінансової звітності у ТОВ “Преміум Авто Скул” (рис. 3.3).

Рис. 3.3 Етапи удосконалення процесу складання і подання фінансової звітності у ТОВ “Преміум Авто Скул”

Як бачимо, автоматизація обліку на підприємстві може мати різноманітні позитивні ефекти. Одним із ефектів є збільшення продуктивності. Автоматизація дозволяє виконувати багато рутинних завдань швидше та ефективніше, звільняючи ресурси для виконання стратегічних завдань. Наприклад, автоматизовані системи обліку можуть самостійно збирати та обробляти дані, видаляючи необхідність вручного введення інформації. Це дозволяє працівникам зосередитися на аналізі даних та розробці стратегій

розвитку, замість виконання монотонних рутинних завдань. Такий підхід сприяє підвищенню продуктивності та ефективності роботи всього колективу, а також збільшенню конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Крім того, автоматизація дозволяє знизити ризик помилок та ускладнень, пов'язаних з ручним введенням даних. Завдяки використанню програмних засобів і штучного інтелекту можна виявити та усунути потенційні проблеми в роботі облікових систем заздалегідь. Це сприяє підвищенню точності та надійності фінансової звітності, що є критично важливим для прийняття правильних управлінських рішень. Таким чином, автоматизація обліку на підприємстві не лише забезпечує швидкість та ефективність у виконанні завдань, але й підвищує якість та достовірність фінансової звітності, що створює сприятливі умови для успішного функціонування та розвитку підприємства.

Наступним позитивним ефектом є зменшення помилок. Помилки в обліку можуть призвести до серйозних фінансових проблем, таких як неправильний розрахунок податків, недооцінка витрат чи невірне визначення фінансового стану підприємства. Навіть невеликі неточності можуть призвести до значних втрат та ускладнень у діяльності компанії, особливо у довгостроковій перспективі. Автоматизація обліку забезпечує надійний механізм для уникнення більшості людських помилок.

Шляхом використання програмного забезпечення та технологій штучного інтелекту можна створити систему, яка автоматично контролює та коригує дані, забезпечуючи точність та достовірність фінансової інформації. Це дозволяє уникнути не тільки очевидних помилок у обліку, але й виявити потенційні проблеми та ризики заздалегідь, що дозволяє управлінню приймати обґрунтовані та ефективні рішення. Такий підхід до автоматизації обліку не лише підвищує ефективність роботи підприємства, але й зменшує його фінансові ризики та покращує його конкурентоспроможність.

Збільшення доступу до інформації є ще одним позитивним ефектом. Автоматизація обліку надає можливість швидко та легко отримувати доступ

до потрібної інформації, що є ключовим фактором для ефективного управління підприємством. Завдяки цьому, керівництво має можливість оперативно аналізувати фінансові дані, виявляти тенденції та ризики, а також реагувати на зміни на ринку.

Це сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень, що враховують реальну ситуацію в компанії та у світі бізнесу загалом. Швидкий доступ до актуальної інформації дозволяє ефективно планувати та стратегічно вирішувати завдання, що допомагає підприємству досягати своїх цілей та збільшувати свою конкурентоспроможність.

Автоматизовані системи забезпечують ефективний збір та обробку великих обсягів даних, що відіграє важливу роль у розвитку сучасного бізнесу. Цей підхід дозволяє підприємствам проводити більш глибокий та детальний аналіз фінансової діяльності.

Головна перевага автоматизації полягає в тому, що вона дозволяє обробляти великі обсяги даних швидко та ефективно. Завдяки цьому, підприємства можуть отримати широкий обсяг інформації про свою фінансову ситуацію, включаючи дані про прибуток, витрати, активи та зобов'язання. Це надає можливість більш глибокого аналізу, ідентифікації тенденцій та виявлення ключових факторів, що впливають на фінансову продуктивність підприємства.

Зазначені напрямки покращення організаційно-методичних аспектів формування та подання фінансової звітності є важливими для забезпечення ефективного фінансового управління підприємством. Перехід до сучасних програмних засобів, таких як “FREDO Звіт”, сприяє автоматизації процесів та підвищує точність інформації. Оптимізація документообігу та впровадження систем контролю якості дозволяють підтримувати високий рівень організації управління даними. Запровадження цих заходів сприятиме підвищенню ефективності фінансової діяльності підприємства, забезпечить точність та достовірність фінансової звітності, а також збільшить здатність підприємства до аналізу та прийняття обґрунтованих стратегічних рішень.

ВИСНОВКИ

Фінансова звітність підприємства включає в себе систему узагальнення показників, які відображають результати виробничої та фінансово-господарської діяльності. Ці показники використовуються для складання звітності за конкретний період, такий як рік, квартал або місяць. У результаті узагальнення проведеного дослідження зазначено, що звітність – це визначена законодавством певна сукупність форм, складених на певному фундаменті науково згрупованих даних обліку, та які зображають інформацію про фінансовий та майновий стан та їх результати та зміни виробничою та іншою діяльністю організацій за певний період.

Для прийняття обґрунтованих економічних рішень всі користувачі фінансової звітності потребують інформації, що відображає результати діяльності, фінансовий стан та зміни у фінансовому стані підприємства. Ці вимоги зумовлюють комплексність та різноманітність фінансової звітності, яка включає різні складові для задоволення потреб усіх зацікавлених сторін. До складу фінансової звітності входять наступні елементи: Баланс (Звіт про фінансовий стан); Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід); Звіт про рух грошових коштів; Звіт про власний капітал; Примітки до звітності; Додаток до приміток до річної фінансової звітності “Інформація по сегментах”. До інших звітів можуть входити, наприклад, звернення до ради директорів та акціонерів, звіт аудитора, звіт керівництва компанії, і т.д., які входять до складу звітності підприємства, але не є частинами фінансової звітності.

Одним із ключових аспектів нормативно-правового регулювання є не лише визначення звітних форм, але й встановлення стандартів фінансового обліку та аудиту, які забезпечують єдність та порівнянність фінансової інформації. До основних нормативно-правових актів, які регулюють порядок формування та подання фінансової звітності в Україні відносять: Конституція України, Податковий кодекс України, Господарський кодекс України, Закон

України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, національні та міжнародні стандарти фінансової звітності, методичні рекомендації та ін.

При розгляді організації формування фінансової звітності на підприємстві важливо враховувати його специфіку, галузеві особливості, а також внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на фінансовий стан та результативність діяльності. Дослідження особливостей формування та подання фінансової звітності здійснюється на прикладі товариства з обмеженою відповідальністю “Преміум Авто Скул” (ТОВ “Преміум Авто Скул”), де були всі необхідні умови та можливості для вивчення вище поставлених завдань. Згідно з положеннями наказу про облікову політику на ТОВ “Преміум Авто Скул”, підприємство веде облік у бухгалтерській, податковій та статистичній сферах. Фінансова звітність компанії складається у формі, що відповідає її категорії. У зв'язку з тим, що ТОВ “Преміум Авто Скул” вважається суб'єктом малого підприємництва, то підприємство подає таку фінансову звітність: баланс (форма № 1-м) та звіт про фінансові результати (форма № 2-м).

Формат фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва потребує подальшого вдосконалення. Це може бути досягнуто шляхом чіткого узагальнення облікової інформації та наближення вітчизняної звітності до міжнародних стандартів. Ми вважаємо, що для досягнення цієї мети варто використовувати практику, запроваджену НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, і надати суб'єктам малого підприємництва можливість доповнювати свій звіт необхідною інформацією, яка сприятиме поліпшенню його інформативності.

Ведення електронного документообігу на підприємстві, складання та подання звітності у електронному форматі проводиться відповідно до законодавчих актів: Конституцією України, Господарським кодексом України, Законом України “Про електронні документи та електронний документообіг” та іншими законами, що регулюють інформаційні процеси.

Процес подання звітності до контролюючих органів у електронному форматі має як позитивні, так і негативні аспекти. Ключовою умовою забезпечення безпеки інформації є використання електронного підпису, який служить для ідентифікації особи, яка заповнює електронний документ.

В бухгалтерській практиці використовуються різноманітні методи аналізу фінансової звітності для отримання важливої інформації про фінансове становище підприємства. Два з найбільш поширених та ефективних методів аналізу це горизонтальний та вертикальний аналізи. Для проведення аналізу агрегованого бухгалтерського балансу ТОВ “Преміум Авто Скул” використано дані фінансових звітів суб’єкта малого підприємництва (форма № 1-м) за 2022-2023 рр. Активи підприємства зросли станом на 1.01.2024 р. порівняно з попереднім роком. На зростання активів підприємства вплинуло збільшення розміру оборотних активів, а на зростання пасивів – збільшення розміру власного капіталу та поточних зобов’язань і забезпечень.

Рентабельність виробництва в 2023 році збільшилась порівняно з 2022 роком на 0,3%. Це характеризує економічну ефективність виробництва та є позитивним фактором в діяльності підприємства. Рентабельність продажу ТОВ “Преміум Авто Скул” зросла в 2023 році порівняно з 2022 роком на 0,2%. Дослідження впливу різних факторів на рентабельність конкретного виду послуг є важливою задачею для підприємства, що дозволяє розуміти, які чинники найбільше впливають на ефективність його діяльності в даному сегменті ринку.

Основою бухгалтерського обліку на ТОВ “Преміум Авто Скул” і всіх інших підприємств є первинні документи. Ці документи містять інформацію про всі господарські операції, що відбуваються на підприємстві, та підтверджують їх фактичне здійснення. Важливо, щоб ці дані були своєчасно відображені в бухгалтерському обліку згідно з принципами безперервності та послідовності. Слід зазначити, що програмне забезпечення відіграє важливу роль у введенні обліку для ТОВ “Преміум Авто Скул”. Тому одним із

напрямків удосконалення складання та подання фінансової звітності цього підприємства є перехід на нову версію програмного забезпечення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Добровольська О. В., Кравченко М. В., Даніленко О. В. Фінансова звітність як елемент системи управління підприємством. Економіка та суспільство. 2021. № 32. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/785>
2. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua>
3. Коваль Л. В., Томчук О. Ф., Немеш Г. С. Аналітичні властивості фінансової звітності. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2018. № 31. С. 193-197.
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” №73 від 07.02.2013 р. URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua>
5. Шум М. А., Доровський О. В., Чуприна С. М. Деякі аспекти складання та аналізу фінансової звітності підприємства в сучасних умовах. Інфраструктура ринку. 2019. № 29. С. 628-632.
6. Хоміч А., Спільник А. Фінансова звітність підприємства як інформаційна база фінансового аналізу. Інноваційний розвиток освіти, науки, бізнесу, суспільства та довкілля в умовах глобальних викликів: VI націон. наук.-практ. конф. студентів і молодих вчених. 17 листопада 2021 р. Тернопіль, Вектор. С. 66-67.
7. Загородня О. М., Загорська О. М. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства. Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія: міжнар. наук.-практ. інтерн. конф. 27 грудня 2019 р. Тернопіль. С. 166-169.
8. Бенько М. М., Москалюк Г. О. Бухгалтерська та управлінська звітність в умовах глобалізації та цифровізації: інновації та проблеми. Державне управління та адміністрування, сфера обслуговування, економіка та

міжнародні відносини як рушійні сили економічного зростання держав ХХІ століття: монографія. 2 вид. 2022. С. 86-102.

9. Карпенко Є. А., Бодак Ю. П. Звітність підприємства як інформаційний ресурс менеджменту. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: сучасні виклики: зб. матеріал. III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. 5-6 жовтня 2021 р. Полтава, ПУЕТ. С. 126- 129.

10. Кононенко, Л. В., Сисоліна Н. П., Чумаченко О. С. Звітність підприємств в умовах сталого розвитку: сучасний стан, проблеми, перспективи, інформаційне забезпечення. Центральньо-український науковий вісник. Економічні науки: зб. наук. пр. Кропивницький, ЦНТУ, 2021. Вип. 6 (39). С. 179-186.

11. Корінь А.М. Шляхи удосконалення методики складання фінансової звітності. URL: <http://www.global-national.in.ua/archive/4-2015/208.pdf>

12. Корягін М.В., Куцик П.О. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності: монографія. К: Інтерсервіс, 2016. 276 с.

13. Садовська І. В. Бухгалтерський облік: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2013. 688 с.

14. Гевко І.Б. Методи прийняття управлінських рішень: підручник. К.: Кондор, 2009. 188 с.

15. Конституція України 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

16. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

17. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

18. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 “Консолідована фінансова звітність” №628 від 27.06.2013 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

19. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах” №137 від 28.05.1999 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

20. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 “Спрощена фінансова звітність” №39 від 25.02.2000 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

21. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 “Фінансова звітність за сегментами” №412 від 19.05.2005 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

22. Приймак В.М. Прийняття управлінських рішень: навч. посібник. К.: Атіка, 2008. 240 с.

23. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності. Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433. URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua>

24. Дерій В.А. Витрати і доходи підприємств у системі обліку та контролю: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, «Економічна думка», 2009. 272 с.

25. Катренко А. В. Прийняття рішень: теорія та практика: підручник. Львів: «Новий світ - 2000», 2013. 447 с.

26. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку: підручник К. : КНТЕУ, 2000. 692 с.

27. Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник. К.: КНЕУ, 2015. 258 с.

28. Бурлан С. А. Бухгалтерський облік (загальна теорія) : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 272 с.

29. Замула І. В. Бухгалтерський облік екологічної діяльності у забезпеченні стійкого розвитку економіки: монографія. Житомир : ЖДТУ, 2010. 440 с.

30. Клим Н.М. Бухгалтерський облік: підручник. Національний лісотехнічний університет України. 2-е видання, перероблене і доповнене. Львів : Галицька видавнича спілка, 2021. 427 с.

31. Лень В.С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: 3:те видання. Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 608 с.
32. Петрук О.М. Гармонізація національних систем бухгалтерського обліку : монографія. Житомир, 2005. 420 с.
33. Сторожук Т.М. Розвиток бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні : монографія. Університет державної фіскальної служби України, Кафедра бухгалтерського обліку. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 255 с.
34. Сук Л. К., Сук П. Л. Фінансовий облік : навч. посіб. рек. МОН 2-ге вид., переробл. і доп. К.:Знання, 2012. 647 с.
35. Закон України “Про електронні документи та електронний документообіг ” від 22.05.2003 № 851-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
36. Бруханський Р. Ф. Бухгалтерський облік: підруч. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 480 с.
37. Ждан В І., Хаустова Є.Б. Теорія бухгалтерського обліку. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 284 с.
38. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. К.: 2005. 196 с.
39. Фаріон І.Д. Організація обліку, контролю й аналізу: Навчальний посібник. Тернопіль : Економічна думка, 2008. 487 с.
40. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручн. Житомир:ПП «Рута», 2005. 756 с.
41. Шевців Л.Ю. Трансформація управлінського обліку в умовах сталого розвитку: обліково-інформаційний аспект. Економіка: реалії часу. Науковий журнал. № 1 (23). Одеса, 2018. С. 61-70.

ДОДАТКИ

Додаток А

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

КОДИ

Підприємство	ТОВ «ПРЕМІУМ АВТО СКУЛЬ»	Дата (рік, місяць, число)	01
Територія	Перегінське	за ЄДРПОУ	44514074
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КАТОТТГ	UA26060210010093770
Вид економічної діяльності	Професійно-технічна освіта	за КОПФГ	240
Середня кількість працівників, осіб	3	за КВЕД	85.32

Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком

Адреса, телефон Україна, 77662, Івано-Франківська обл.,

Рожнятівський район/смт. Рожнятів р-н, смт. Перегінське, вул. Січових стрільців, буд. 26, тел. +380682010085

1. Баланс

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

на 31.12.2023 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012	()	()
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100		
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	84,2	177,6
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	84,2	177,6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
	1200		
Баланс	1300	84,2	177,6

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Додатковий капітал	1410	40	40
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	13,6	18,9
Неоплачений капітал	1425	()	()
Усього за розділом I	1495	53,6	58,9
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
1595			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620	5,7	6,8
у тому числі з податку на прибуток	1621	3,0	4,1
розрахунками зі страхування	1625	2,2	2,4
розрахунками з оплати праці	1630	8,7	9,5
Доходи майбутніх періодів	1665	14	100
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695	30,6	118,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
1700			
Баланс	1900	84,2	177,6

**2. Звіт про фінансові результати
за 2023 р.**

Форма № 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	408,2	312,4
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	408,2	312,4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(385,2)	(295,8)
Інші операційні витрати	2180	()	()
Інші витрати	2270	()	()
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(385,2)	(295,8)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	23	16,6
Податок на прибуток	2300	(4,1)	(3,0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	18,9	13,6

Керівник _____
Головний бухгалтер _____

Ковальчук О.С.
Волошин І.В.